

Lleis

Llei 36/2021, del 16 de desembre, de les finances comunals

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 16 de desembre del 2021 ha aprovat la següent:

Llei 36/2021, del 16 de desembre, de les finances comunals

Exposició de motius

Títol I. Normes generals

Article 1. Objecte

Article 2. Àmbit d'aplicació

Article 3. Recursos econòmics de les finances comunals

Article 4. Competències

Article 5. Potestats

Article 6. Potestat tributària

Article 7. Potestat financera

Article 8. Potestat sancionadora

Article 9. Potestat normativa

Article 9 bis. Potestat executiva

Article 10. Potestat administrativa: de gestió i comprovadora

Article 11. Principis reguladors de les finances comunals

Títol II. Recursos de dret públic de naturalesa tributària

Capítol I. Exercici de les potestats en matèria tributària

Article 12. Exercici de la potestat normativa

Article 13. Definició i contingut de l'ordinació tributària comunal

Article 14. Bonificacions obligatòries i potestatives

Article 15. Exercici de la potestat administrativa: de gestió de recaptació i comprovadora

Article 16. Exercici de la potestat sancionadora

Article 17. Terminis i còmput per la prescripció

Article 18. Interrupció i efectes de la prescripció

Capítol II. Taxes

Article 19. Definició i fet generador

Article 20. Obligats tributaris

Article 21. Entitats totalment exemptes

Article 22. Quota de tributació

Article 23. Període impositiu i meritament

Article 24. Gestió i liquidació

Capítol III. Contribucions especials

Article 25. Definició i fet generador

Article 26. Obligats tributaris

Article 27. Entitats totalment exemptes

Article 28. Base de tributació

Article 29. Determinació de les quotes de tributació

Article 30. Meritament

Article 31. Aplicació i efectivitat

Article 32. Gestió i liquidació

Capítol IV. Impostos comunals

Article 33. Definició i tipus

Article 34. Entitats totalment exemptes

Article 35. L'impost tradicional del foc i lloc

Article 36. Impost sobre la propietat immobiliària

Article 37. Impost sobre els rendiments arrendataris

Article 38. Impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals

Article 39. Impost sobre la construcció

Capítol V. Impostos d'àmbit estatal compartits

Article 40. Definició

Article 41. Gravamen addicional de l'impost sobre les transmissions patrimonials immobiliàries

Capítol VI. Recàrrecs i interessos de demora

Article 42. Recàrrecs i interessos de demora

Capítol VII. Sancions tributàries

Article 43. Règim sancionador

Títol III. Recursos de dret públic de naturalesa no tributària

Capítol I. Transferències

Article 44. Definició

Capítol II. Preus públics

Article 45. Definició

Article 46. Fet generador

Article 47. Obligats al pagament

Article 48. Import

Article 49. Aplicació i gestió

Article 50. Prescripció

Capítol III. Endeutament

Article 51. Definició i modalitats

Article 52. Classificació

Article 53. Autorització de les operacions

Article 54. Avals

Article 55. Destinació

Article 56. Quantia màxima de l'endeutament

Capítol IV. Infraccions i Sancions no tributàries

Article 57. Infraccions i règim sancionador

Capítol V. Rendiments derivats de la cessió obligatòria de terrenys

Article 58. Definició

Títol IV. Recursos de dret privat

Article 59. Definició

Article 60. Destinació

Títol V. Pressupostos, despeses públiques i comptabilitat

Capítol I. Disposicions generals

Article 61. Nomes aplicables al règim de les finances comunals

Article 62. Societats públiques comunals

Capítol II. Drets i obligacions econòmics de les finances comunals

Secció primera. Drets econòmics de les finances comunals

Article 63. Drets econòmics

Article 64. Gestió

Secció segona. Obligacions econòmiques de les finances comunals

Article 65. Naixement de les obligacions

Article 66. Gestió

Article 67. Compliment

Article 68. Prescripció

Capítol III. Pressupost comunal

Secció primera. Principis pressupostaris

Article 69. Principi d'unitat

Article 70. Principi d'universalitat

Article 71. Principi d'annualitat

Article 72. Principi d'especialitat (qualitativa, quantitativa i temporal)

Article 73. Principi de no afectació dels ingressos

Secció segona. Estructura pressupostària

Article 74. Norma general

Article 75. Estat d'ingressos i despeses

Secció tercera. Elaboració i aprovació

Article 76. Formació del projecte. Documentació annexa

Article 77. Tramitació del projecte i aprovació de l'ordinació del pressupost comunal

Article 78. Pròrroga pressupostària

Secció quarta. Modificació i ampliació dels crèdits pressupostaris

Article 79. Modificació qualitativa: crèdits extraordinaris

Article 80. Modificació quantitativa: (I) suplementes de crèdit

Article 81. Modificació quantitativa: (II) crèdits ampliables

Article 82. Modificació quantitativa: (II) transferències de crèdit

Article 83. Generació de crèdits

Article 84. Utilització anticipada de crèdits: avenços de fons

Article 85. Extensió temporal dels crèdits: despeses plurianuals

Secció cinquena. Execució de l'estat d'ingressos

Article 86. Procediment administratiu de l'execució dels drets econòmics: fases

Secció sisena. Execució de l'estat de despeses

Article 87. Procediment administratiu de l'execució de les despeses: fases

Article 88. Ordenació de despeses

Article 89. Ordenació de pagaments: pagaments en ferm i a justificar

Secció setena. Liquidació del pressupost comunal

Article 90. Liquidació pressupostària: forma i abast

Article 91. Liquidació del pressupost amb romanent de tresoreria negatiu

Article 92. Operacions de tancament

Secció vuitena. Control i fiscalització del pressupost

Article 93. Finalitat i modalitats

Article 94. Control de legalitat

Article 95. Fiscalització prèvia

Article 96. Control d'oportunitat econòmica

Article 97. Control financer

Article 98. Control d'eficàcia

Article 99. Exercici de les funcions de control

Article 100. Control polític

Capítol IV. Intervenció comunal

Article 101. Naturalesa i abast

Article 102. Organització

Article 103. Funcions

Capítol V. Comptabilitat pública

Article 104. Principi general

Article 105. Finalitats

Article 106. Organització

Article 107. Abast de la gestió comptable: comptes especials i comptes comunals

Article 108. Informació de la comptabilitat

Capítol VI. Tresoreria comunal

Article 109. Composició
Article 110. Organització i funcions
Capítol VII. Responsabilitats
Article 111. Classes de responsabilitat
Article 112. Accions i omissions productores d'especial responsabilitat civil i administrativa
Article 113. Expedient de responsabilitat
Article 114. Danys i perjudicis
Disposició addicional primera
Disposició addicional segona
Disposició addicional tercera
Disposició derogatòria única
Disposició final primera
Disposició final segona

Exposició de motius

La Llei 10/2003, del 27 de juny, de les finances comunals, ha estat objecte de successives modificacions en el decurs dels divuit anys transcorreguts d'ençà el moment de la seva promulgació. Es tracta, entre altres, de la Llei 6/2005, del 21 de febrer, de modificació de l'article 14 de la Llei general de les finances públiques i de l'article 63 de la Llei 10/2003, del 27 de juny, de les finances comunals; de la Llei 14/2007, del 20 de setembre, de modificació de la Llei 10/2003 de les finances comunals, del 27 de juny; i de la Llei 32/2012, del 22 de novembre, de modificació de la Llei 10/2003, del 27 de juny, de les finances comunals, que introduïen modificacions puntuals imposades per la necessitat d'actualitzar la norma, adaptant-la a les necessitats i exigències dels comuns, constatades en mèrits de l'experiència obtinguda arran de la seva aplicació.

Actualització que la publicació de diverses normes, d'un temps ençà, directament relacionades amb els àmbits de l'administració pública i, especialment, de les finances públiques, obliga a continuar realitzant en major mesura i de forma global.

Es tracta, principalment, del Decret legislatiu del 7-02-2018 de publicació del text refós de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari; de la Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal; del Decret legislatiu del 8-5-2019 pel qual es publica el Text refós del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989 i de la Llei 3/2019, del 17 de gener, de mesures urgents relatives a l'arrendament d'habitatges, que contenen canvis normatius als que s'ha d'adaptar la legislació existent en matèria de finances comunals, en ares a assegurar una total concordança i homogeneïtat del marc jurídic existent, mantenint les especificitats del marc tributari comunal.

És amb aquesta finalitat que s'introdueixen diferents canvis i modificacions a la normativa fins ara existent amb la finalitat de corregir disfuncions, precisar i aclarir conceptes i supòsits, adaptar l'aplicació dels diferents tributs a la realitat a dia d'avui existent i, en definitiva, millorar tant la seguretat jurídica de l'obligat tributari i dels propis comuns, com l'eficàcia i l'eficiència en la recaptació tributària.

En aquest sentit, amb relació als recursos de naturalesa tributària i als preus públics, de forma general, s'opta per diferenciar les bonificacions obligatòries de les potestatives, donant cobertura a les que recullen les actuals ordinacions, però limitant-les per tal d'evitar noves diferències tributàries; s'introdueix l'exempció de determinades taxes a determinades institucions per donar resposta als acords institucionals; i s'estableix, amb caràcter potestatiu, el prorrateig mensual del període impositiu en cas d'inici o finalització en el període impositiu dels fets imposables.

Pel que fa a les taxes, es procedeix a l'ajustament tècnic dels actuals preus públics d'aprofitament o ocupació de domini públic, tractant-los com a taxes, d'acord amb el Decret legislatiu del 7-02-2018 de publicació del text refós de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari. Amb caràcter general, els seus imports han d'estar emparats en una memòria econòmica que els acrediti, amb la limitació del seu cost. En determinats casos, poden establir-se com a referència preus de mercat. S'amplien els obligats tributaris incorporant figures com les societats civils, les herències jacents, les comunitats de béns i els patrimonis autònoms, que ja apareixen recollides a les ordinacions comunals.

Quant als impostos, es milloren les definicions per evitar ambigüitats; s'incorporen fets imposables o situacions de frau de llei (contractes de gestió, sotsarrendaments, lloguers d'habitatges d'ús turístic, etc.).

Pel que fa als recursos no tributaris, s'adeqüen les definicions dels preus públics, i s'assimilen, en la mesura del possible, els processos administratius i sancionadors als tributaris.

A l'ensem i amb la mateixa finalitat d'adaptació i actualització, s'introdueixen modificacions a la normativa fins avui existent, que afecten diferents àmbits de les finances comunals.

És el cas de l'endeutament, amb relació al qual es precisa quines operacions han d'entendre's com a tal; s'estableix el règim d'autorització de les operacions; es vincula la seva quantia màxima als límits establerts per la normativa vigent en matèria de sostenibilitat financera; i s'elimina el sostre del 20% sobre els ingressos de la càrrega financera anual, amb el benentès que, en cas de superar-se la quantia màxima de l'endeutament, esdevé obligatori formular un Pla Econòmic Financer.

També del pressupost, establint-se l'obligatorietat d'elaborar, aprovar i liquidar un pressupost anual consolidat, atenent a les obligacions que prescriu la Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal; la necessitat d'ajustar el pressupost anual al marc pressupostari general del període de mandat, de conformitat amb la Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal, en situació d'equilibri o de superàvit; la substitució de la pròrroga pressupostària automàtica per dotzenes parts dels pressupostos de l'exercici anterior quant a llurs crèdits definitius de despeses corrents; si bé la pròrroga no afecta els crèdits per a despeses corresponents a atencions que han finalitzat durant l'exercici del pressupost prorrogat; la necessària relació de les despeses plurianuals atenent a la seva naturalesa; i l'ampliació del termini per a formalitzar la liquidació del pressupost, que s'amplia del 28 de febrer al 31 de març de l'any següent al de la liquidació.

Pel que respecta al control i fiscalització del pressupost, s'estableix que els plens dels comuns estableixin via ordinació les normes que han de seguir-se en les funcions de control, en la que han de figurar els procediments de control, la metodologia aplicable i els criteris d'actuació, entre d'altres. En aquest sentit, s'incorpora al text la disposició final segona, que estableix el mandat d'aprovar aquesta ordinació en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor de la Llei. En matèria de control de legalitat, s'estableix que en cas d'existir discrepàncies han de formular-se per escrit i posar-se en coneixement de la secretaria comunal, així com que si s'entén que puguin existir fets constituïts de delictes, aquests hagin de ser objecte de denúncia.

Quant a la Intervenció comunal, es precisa la regulació de la seva organització i s'especifica que el nomenament de l'interventor es realitza per la durada del mandat comunal i fins a la realització d'un nou nomenament en el decurs del primer trimestre del mandat següent, en ares a assegurar una deguda transició.

S'introdueix també una disposició addicional tercera la qual preveu, amb l'objectiu d'agilitzar els tràmits administratius i evitar duplicitats, la realització a través d'un sol comú dels tràmits necessaris en les situacions de canvis de parròquia.

Atenent a l'elevat nombre de preceptes de la Llei actual que resulten modificats, els comuns han optat, per motius pràctics i en ares a assolir la màxima claredat possible, per proposar un nou text legislatiu que manté, en part, la normativa a dia d'avui existent i introdueix tots els canvis suara indicats.

La Llei es compon d'un títol I, integrat per dotze articles, on s'estableixen les normes generals; un títol II, compost per trenta-dos articles, on a més de regular l'exercici de les potestats en matèria tributària, es determinen els recursos de dret públic de naturalesa tributària com les taxes, les contribucions especials, els impostos comunals i els impostos d'àmbit estatal compartits, els recàrrecs i interessos de demora i les sancions tributàries; un títol III, amb quinze articles, on es recullen els recursos de dret públic de naturalesa no tributària com ara les transferències, els preus públics, l'endeutament, les infraccions i sancions no tributàries i els rendiments derivats de la cessió obligatòria de terrenys; un títol IV, on s'estableixen els recursos de dret privat, amb dos articles; i un títol V relatiu al règim de les finances comunals, principalment pel que fa als pressupostos, les despeses públiques, la comptabilitat, el control i la fiscalització, compost

per cinquanta-quatre articles. També formen part de la Llei tres disposicions addicionals, una disposició derogatòria i dues disposicions finals.

Títol I. Normes generals

Article 1. *Objecte*

L'objecte d'aquesta Llei és determinar les competències financeres i tributàries dels comuns i establir-ne les modalitats d'exercici.

Article 2. *Àmbit d'aplicació*

Aquesta Llei és aplicable als comuns, com a òrgans de representació i administració de les parròquies.

Article 3. *Recursos econòmics de les finances comunals*

Les finances comunals es constitueixen amb els recursos econòmics següents:

A) Recursos de dret públic de naturalesa tributària:

- a) Taxes.
- b) Contribucions especials.
- c) Impostos comunals.
- d) Impostos d'àmbit estatal compartits.
- e) Recàrrecs i interessos de demora.
- f) Sancions tributàries.

B) Recursos de dret públic de naturalesa no tributària:

- a) Transferències.
- b) Preus públics.
- c) Endeutament.
- d) Sancions no tributàries.
- e) Rendiments derivats de la cessió obligatòria de terrenys.

C) Recursos de dret privat:

- a) Rendes i productes dineraris procedents del patrimoni propi.
- b) Resta d'ingressos de dret privat, en què s'inclou la incorporació de béns o drets adquirits per herència, llegat, donació o qualsevol altre títol juridicoprivat.

Article 4. *Competències*

Els comuns exerceixen les competències que els hi són pròpies d'acord amb la Constitució, la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns i amb la resta de l'ordenament jurídic.

Article 5. *Potestats*

1. Les potestats atribuïdes als comuns en el marc d'aquesta Llei, poden ser exclusives o compartides, i són les següents:

A) Potestats materials:

- a) Potestat tributària.
- b) Potestat financera.
- c) Potestat executiva.

d) Potestat sancionadora.

B) Potestats formals:

a) Potestat normativa.

b) Potestat administrativa: de gestió i comprovadora.

2. L'exercici d'aquestes potestats correspon als comuns.

Article 6. Potestat tributària

Els comuns creen, regulen i apliquen tributs d'acord amb la Constitució, la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, la Llei de bases de l'ordenament tributari, aquesta Llei i altres disposicions amb rang de Llei.

Article 7. Potestat financera

1. Els comuns elaboren, aproven i executen el pressupost comunal.

2. El pressupost té caràcter anual i regeix des de l'1 de gener fins al 31 de desembre de cada any, ambdós inclosos.

3. El pressupost comunal queda sotmès a les disposicions previstes en la Constitució, en aquesta Llei i, subsidiàriament, a la Llei general de les finances públiques.

4. Els comuns ordenen les despeses d'acord amb el principi d'autogovern.

5. El pressupost comunal s'ha d'aprovar mitjançant ordinació.

6. L'ordinació del pressupost no pot establir tributs.

7. L'ordinació del pressupost es compon de normes d'aplicació i dels estats de despeses i d'ingressos.

Article 8. Potestat sancionadora

Els comuns regulen infraccions i apliquen multes i sancions administratives per incompliment de les ordinacions, reglaments i decrets, d'acord amb les potestats que tenen atribuïdes. Per al seu cobrament, s'ha de recórrer a l'execució forçosa, per la via de constreyniment patrimonial, d'acord amb les normes que regulen el procediment de recaptació tributària en període executiu.

Article 9. Potestat normativa

1. La potestat normativa dels comuns s'exerceix mitjançant ordinacions, reglaments i decrets, d'acord amb el que regulen la Constitució, la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, la Llei de bases de l'ordenament tributari i aquesta Llei.

2. Les ordinacions contenen normes de caràcter general destinades a establir almenys els trets essencials de la matèria que regulen.

3. Els reglaments contenen normes de caràcter general destinades a desplegar, si els comuns ho consideren necessari o convenient, les ordinacions.

4. Els decrets formalitzen acords o actes de caràcter singular destinats a aplicar les ordinacions i els reglaments a casos concrets.

5. Les ordinacions, els reglaments i els decrets dels comuns s'apliquen i tenen força d'obligar dins el territori de la parròquia respectiva, encara que els destinataris de les normes, acords o actes tinguin residència habitual en altres parròquies o a l'estranger.

6. Per a què entrin en vigor segons les normes generals, les ordinacions i els reglaments s'han de publicar en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Article 9 bis. *Potestat executiva*

Els comuns exerceixen la funció executiva, en el marc de les finances comunals, d'acord amb la Constitució, la Llei qualificada de competències dels comuns, la present Llei i d'acord amb la legislació general de l'Estat.

Article 10. *Potestat administrativa: de gestió i comprovadora*

1. Els comuns administren i gestionen els seus recursos propis i apliquen les seves ordinacions, els seus reglaments i els seus decrets sota el principi d'autogovern.

2. La gestió i la comprovació dels impostos d'àmbit estatal compartits correspon al Govern, sense perjudici del que disposi la norma o regulació de cada tribut.

Article 11. *Principis reguladors de les finances comunals*

Les finances comunals han de complir els principis següents:

- a) Autogovern, per tal que, dins el marc normatiu a què es refereix la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, els comuns puguin exercir llurs potestats.
- b) Suficiència, amb la finalitat que els cabals procedents dels recursos resultin suficients per a satisfer les necessitats exigides per la prestació dels serveis públics i altres actuacions a càrrec dels comuns.
- c) Igualtat, de tal manera que els ciutadans han de tenir la possibilitat d'accedir a un nivell de serveis similar tendint a fer un esforç fiscal equivalent.
- d) Territorialitat, de manera que les potestats atribuïdes als comuns siguin exercides dins l'àmbit territorial de la parròquia de què es tracti.
- e) Coordinació, amb l'objectiu que les actuacions i relacions entre els comuns i l'Administració general compleixin els criteris d'eficàcia, d'economia i eficiència, per evitar la producció de costos innecessaris en la percepció dels ingressos.

Títol II. Recursos de dret públic de naturalesa tributària

Capítol I. Exercici de les potestats en matèria tributària

Article 12. *Exercici de la potestat normativa*

1. Els comuns despleguen i regulen els elements essencials dels tributs que els correspon seguint les disposicions d'aquesta Llei, mitjançant l'ordinació tributària comunal.

2. Per als impostos d'àmbit estatal compartits establerts en el capítol V d'aquest títol, els comuns fixen el tipus de gravamen addicional corresponent mitjançant l'ordinació tributària comunal.

3. El desplegament i la regulació dels tributs i l'ordinació tributària consegüent han de ser aprovats pel comú abans de l'ordinació del pressupost.

Article 13. *Definició i contingut de l'ordinació tributària comunal*

1. L'ordinació tributària comunal és única, de forma que regula la totalitat dels tributs comunals.

2. Els tributs comunals es classifiquen en taxes, contribucions especials i impostos.

3. L'ordinació tributària comunal ha de regular, com a mínim, els elements que s'assenyalen a continuació, respecte de tots els tributs que apliquin:

- a) La naturalesa jurídica del tribut.
- b) El fet generador.
- c) El meritament del tribut.
- d) L'obligat tributari.

- e) La base de tributació.
- f) El tipus de gravamen.
- g) La quota tributària.
- h) Les deduccions i les bonificacions potestatives sobre la quota.
- i) El sistema de gestió, declaració i liquidació del tribut.
- j) Les infraccions i sancions aplicables.

4. Respecte als impostos d'àmbit estatal compartits, l'ordinació tributària comunal regula únicament els tipus de gravamen addicionals aplicables, i si és el cas, la gestió, la comprovació, les infraccions i les sancions.

Article 14. *Bonificacions obligatòries i potestatives*

1. Els comuns estableixen, mitjançant la corresponent ordinació, les bonificacions obligatòries previstes en el Títol II de la present Llei.
2. Potestativament, els comuns poden establir, mitjançant la corresponent ordinació, altres bonificacions diferents a les obligatòries del punt anterior, sempre i quan existeixin raons d'interès públic, de política econòmica o de política social que ho justifiquin i que siguin de caràcter general.

Article 15. *Exercici de la potestat administrativa: de gestió, de recaptació i comprovadora*

1. Els comuns tenen, quant a la recaptació dels tributs comunals, les mateixes prerrogatives establertes legalment a favor de l'Administració general.
2. Les potestats de gestió, recaptació i comprovació en relació amb els tributs, són dels comuns, si bé les poden delegar, mitjançant conveni, sense perjudici del que estableixi la norma de cada tribut.
3. En la recaptació en període de constrenyiment, d'acord amb el Codi de l'Administració i la Llei de Bases de l'ordenament tributari, la potestat recaptadora correspon als comuns, en el marc del seu autogovern, sens perjudici de la facultat de delegació establerta en el punt anterior.
4. En quant a la concurrència de crèdits, amb caràcter general els pagaments s'imputen al deute més antic, tret que es tracti de deutes de naturalesa tributària, en els que l'obligat tributari pot imputar-los com lliurement determini sempre i quan es trobin en període voluntari.
5. Els comuns són competents per comprovar el compliment dels tributs comunals d'acord amb la Llei de bases de l'ordenament tributari.

Article 16. *Exercici de la potestat sancionadora*

Els comuns són competents per definir infraccions i aplicar sancions per incompliment de la normativa comunal en relació amb els tributs comunals, en els termes establerts en la Llei de bases de l'ordenament tributari, i en l'ordinació de cada tribut.

Article 17. *Terminis i còmput per la prescripció*

1. Prescriuen al cap de tres anys els drets i les accions següents:
  - a) El dret dels comuns a determinar el deute tributari mitjançant la liquidació oportuna
  - b) L'acció per imposar sancions tributàries
  - c) El dret a sol·licitar, i en el seu cas obtenir, les devolucions derivades de la normativa de cada tribut i les devolucions d'ingressos indeguts.
  - d) El dret dels comuns a exigir el pagament dels deutes tributaris liquidats i autoliquidats.
  - e) El dret dels comuns a exigir el pagament de les sancions tributàries

2. El termini de prescripció comença a comptar, respectivament:

- a) Des de la data en què s'acabi el termini reglamentari per presentar la declaració o l'autoliquidació corresponent.
- b) Des del moment en què s'hagin comès les infraccions respectives o, si és el cas, des de la data en què s'acabi el termini reglamentari per presentar l'autoliquidació corresponent al període en què s'ha comès la infracció
- c) Des de la data en què s'acabi el termini per sol·licitar la devolució corresponent derivada de la normativa de cada tribut o, en defecte de termini, des del dia en què la dita devolució es va poder sol·licitar
- d) Des de la data en què s'hagi fet efectiu l'ingrés indegut.
- e) Des de la data de la notificació de la liquidació.
- f) Des de la data en què s'acabi el termini per fer el pagament del deute tributari en període voluntari
- g) Des de la data de la notificació de l'acord d'imposició de sanció
- h) Des de la data en què s'acabin els terminis establerts per efectuar les devolucions derivades de la normativa de cada tribut o des de la data de notificació de l'acord on es reconegui el dret a percebre la devolució dels ingressos indeguts.

3. La resta d'elements no regulats en el present article, es regulen per la Llei de bases de l'ordenament tributari vigent.

Article 18. *Interrupció i efectes de la prescripció*

1. Els terminis de prescripció establerts en l'article anterior s'int interrompen per:

- a) Qualsevol acció dels comuns notificada a l'obligat tributari, conduent al reconeixement, la regularització, la comprovació, la inspecció, la recaptació, l'assegurament o la liquidació de la totalitat o part de l'obligació tributària.
- b) Per qualsevol actuació de l'obligat tributari conduent al pagament o el reconeixement del deute directament davant del comú o, indirectament, per la interposició de recursos de qualsevol mena.
- c) En relació amb la devolució d'ingressos indeguts, el termini de prescripció s'int interromp en el moment en què el comú reconegui el deute, notificant-ho fefaentment a l'obligat tributari o, si aquest li n'exigeix el pagament per qualsevol via, quan el comú en tingui coneixement també de forma fefaent. També s'int interromp quan es reiteri la sol·licitud o s'interposin recursos de qualsevol mena.

2. Els efectes de la interrupció, i altres elements no regulats en el present article, es regulen a la Llei de bases de l'ordenament tributari vigent.

Capítol II. Taxes

Article 19. *Definició i fet generador*

1. Les taxes són tributs el fet generador de les quals és la utilització privada o l'aprofitament especial del domini públic, la prestació d'un servei públic o la realització d'una funció administrativa de sol·licitud o de recepció obligatòria que es refereix a l'obligat tributari, o l'afecta o el beneficia de manera particular.

2. Els comuns, d'acord amb la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, tenen atribuïda la potestat de crear i regular taxes pels supòsits següents:

- a) Per la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic.
- b) Per la prestació d'un servei públic de competència comunal de sol·licitud o de recepció obligatòria, que es refereixi, afecti o beneficiï de forma particular a l'obligat tributari.

c) Per la realització d'una funció administrativa de competència comunal de sol·licitud o de recepció obligatòria, que afecti o beneficii de forma particular a l'obligat tributari. Es considera que la prestació d'un servei públic o la funció administrativa és de recepció obligatòria quan una norma imposi la seva obligatorietat, quan no pugui ser prestat pel sector privat i quan els serveis o funcions administratives siguin imprescindibles per l'obligat tributari. Es considera que la prestació d'un servei públic o la funció administrativa es refereix o afecta de manera particular a un obligat tributari quan l'activitat o servei administratiu hagi estat motivat directa o indirectament per aquest.

3. Segons s'estableix a l'apartat 2.a) anterior, els comuns poden exigir taxes per a la realització de qualsevol acte d'utilització privativa o aprofitament especial del domini públic i, en particular, en els supòsits següents:

- a) Ocupació de la via pública per a finalitats comercials, on s'inclouen, entre altres:
  - Exposició de productes a la via pública.
  - Col·locació de rètols, vitrines, aparadors i parades exteriors al local comercial.
  - Instal·lació de tendals.
  - Comercialització de béns i drets a l'exterior del local comercial.
  - Venda ambulants.
- b) Ocupació de la via pública per a les finalitats pròpies de les activitats d'hoteleria i restauració, on s'inclouen, entre altres:
  - Ocupació de la via pública per a la col·locació de terrasses fixes i temporals.
  - Ocupació de la via pública amb taules, cadires, barres de servei temporal, i qualsevol altre elements per a l'atenció i el servei dels clients.
  - Ocupació de la via pública per a la instal·lació de cendrers.
- c) Ocupació del domini públic amb finalitats publicitàries i propagandístiques on s'inclouen, entre altres:
  - Col·locació de tanques publicitàries i lones.
  - Col·locació de cartells publicitaris.
  - Col·locació de rètols indicadors i identificadors d'establiments comercials.
- d) Ocupació de la via pública per a la instal·lació de fires, atraccions, parades i casetes de venda.
- e) Ocupació de la via pública mitjançant el lloguer d'espais públics oberts a l'aire lliure o tancats.
- f) Ocupació de la via pública per la col·locació i instal·lació temporal d'elements necessaris per a la construcció i materials d'obra, on s'inclouen, entre altres:
  - Col·locació de contenidors per al dipòsit de runa.
  - Col·locació de casetes d'obra per a la guarda de materials i d'ús per a les persones que treballen i col·laboren a l'obra.
  - Col·locació de tanques d'obra.
  - Col·locació de piquets.
  - Obertura de rases en terrenys d'ús públic i qualsevol remoguda del paviment o la via pública.
- g) Ocupació de la via pública per vehicles, on s'inclouen, entre altres:
  - Estacionament limitat temporalment de vehicles a la via pública, sense equips de control d'accés.
  - Ocupació i aprofitament especial de la via pública mitjançant la reserva d'espai per a la utilització temporal i exclusiva.
  - Ocupació per càrrega i descàrrega.
  - Guals.
- h) Ocupació i utilització dels terrenys comunals per a les següents activitats:
  - Extracció i venda de pedra.
  - Tala d'arbres i venda de la fusta.
  - Abocador de terres inertes.
- i) Ocupació de la via pública per a la instal·lació de senyalitzacions d'itineraris d'iniciativa privada.

j) Qualsevol altre tipus d'ocupació de la via pública o de les voravies amb elements que sobresurtin de la línia de façana dels immobles.

k) Qualsevol altre tipus d'ocupació del subsol o del vol del domini públic comunal.

4. Segons s'estableix a l'apartat 2.b) anterior, els comuns poden exigir taxes per la realització de qualsevol prestació de servei públic i, en particular, en els supòsits següents:

a) Serveis de neteja de la via pública i espais públics en general, manteniment de la parròquia i recollida i tractament de residus urbans.

b) Servei d'enllumenat públic.

c) Servei de tretxa de neu.

d) Servei de retirada, immobilització i trasllat al dipòsit comunal dels vehicles que es trobin mal estacionats o en espais prohibits, per part del Servei de Circulació del comú.

e) Servei d'instal·lació d'embranchament nou, reforma i modificació dels embrancaments existents a la xarxa pública d'abastament d'aigua potable, pluvials, residuals, termals i de fluid elèctric.

f) Servei d'instal·lació d'embranchament nou, reforma i modificació dels embrancaments existents a la xarxa pública de clavegueram.

g) Servei de neteja i manteniment dels cementiris.

h) Servei públic de proclames de matrimonis civils.

i) Servei de subministrament i tractament d'aigua, així com qualsevol intervenció que hagi de realitzar els servei tècnic del Departament d'Aigua de cada comú, amb inclusió de la instal·lació i canvi de comptador.

j) Servei per guardes comunes.

5. Segons s'estableix a l'apartat 2.c) anterior, els comuns poden exigir taxes per la realització de qualsevol funció administrativa de sol·licitud o de recepció obligatòria necessària per a la realització de qualsevol servei públic i, en particular, en els supòsits següents:

a) Atorgament, pròrroga, modificació i transmissió de llicències urbanístiques d'acord amb el Pla d'Ordenació i Urbanisme aprovat per cada comú.

b) Funció administrativa d'autorització d'actes urbanístics no inclosos en el Pla d'Ordenació i Urbanisme aprovat per cada comú.

c) Funció administrativa de delimitació per part del comú de terrenys comunals.

d) Funció administrativa d'autorització d'embranchament d'un terreny, edifici o construcció a la xarxa pública d'abastament d'aigua potable, d'evacuació d'aigües residuals, d'aigües pluvials, residuals, termals i de fluid elèctric.

e) Funció administrativa d'autorització d'embranchament d'un terreny, edifici o construcció a la xarxa pública de clavegueram.

f) Sol·licitud d'emissió de qualsevol tipus de certificat.

g) Sol·licitud per a la realització de qualsevol tràmit.

h) Funció administrativa d'autorització per desenvolupar qualsevol activitat econòmica empresarial i professional a la parròquia.

i) Funció administrativa de modificació de dades incloses al registre de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals, així com el nom comercial, titular administratiu.

j) Lliurament de documents que recullen dades registrades al Cadastre de Bens Immobles.

- k) Funció administrativa d'inscripció al Cadastre d'una propietat immobiliària edificada o no edificada, així com els drets reals sobre d'aquesta, ubicats a la parròquia.
- l) Funció administrativa d'inscripció al registre comunal de qualsevol alteració física o jurídica de la propietat edificada o no edificada i drets reals d'immobles ubicats a la parròquia.
- m) Funció administrativa d'emissió d'informes tècnics.
- n) Funció administrativa de lliurament de documents legalitzats.
- o) Funció administrativa d'autorització per col·locar publicitat.

6. Quan hi hagi una ocupació de la via pública i que aquesta via pública sigui titularitat de Govern, el comú ha de sol·licitar al Govern una autorització prèvia.

En tot cas, es respectaran les concessions a tercers i les ocupacions de la via pública ja atorgades pels comuns amb anterioritat a l'entrada en vigor de la present Llei.

Article 20. Obligats tributaris

Són obligats tributaris de les taxes, com a contribuents, les persones físiques o jurídiques que sol·licitin la utilització o aprofitament del domini públic, la prestació del servei públic o la realització de la funció administrativa, o que en resultin afectades o beneficiades.

També tenen la mateixa consideració, les societats civils, herències jacents, comunitats de béns i totes les entitats o patrimonis autònoms que malgrat no tenir personalitat jurídica constitueixen una unitat econòmica separada susceptibles d'imposició.

En les taxes establertes per raó de serveis o activitats que beneficiïn o afectin els ocupants d'habitatges o locals, els propietaris d'aquests immobles, poden repercutir les quotes en els beneficiaris respectius.

En les taxes establertes per l'atorgament de les llicències urbanístiques, els constructors i contractistes d'obres poden repercutir les quotes en els propietaris de les obres.

Article 21. Entitats totalment exemptes

1. Estan exemptes de les taxes comunals els Coprínceps, el Consell General, el Govern, els comuns i els Quarts.
2. Resten també exemptes els organismes i entitats quina legislació emana dels acords internacionals subscrits amb el Principat d'Andorra, sempre i quan no estiguin destinats a la realització d'activitats econòmiques lucratives.
3. Les entitats parapúbliques i els organismes autònoms públics estan exemptes de les taxes comunals per la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic quan estiguin directament afectats a la prestació de serveis públics. L'exempció no es fa extensiva a les taxes per les llicències d'obres, ni per l'ocupació temporal de domini públic que sigui necessària per executar els treballs.

Article 22. Quota de tributació

1. Per l'ocupació o aprofitament especial del domini públic comunal, l'import de la taxa es determina tenint en compte el preu normal de mercat.
2. Per la realització dels serveis públics o funcions administratives, l'import de la taxa no pot superar el cost real del servei o de la realització de la funció administrativa de que es tracti.
3. El comú ha d'aprovar una memòria econòmica que justifiqui els paràmetres i les variables que determinin el cost real del servei o el preu normal de mercat, i la fixació de la taxa corresponent, així com la seva actualització.

En les taxes on s'utilitzi el preu de mercat per fixar el seu import, el mateix ha de ser revisat, com a mínim, cada 6 anys, i en les taxes on s'utilitzi el cost real, la revisió ha de ser anual.

4. Si la naturalesa de l'acte ho justifica, els comuns, via ordinació, poden exigir pagaments anticipats o dipòsits previs a la realització del fet generador.

Si el fet generador no s'acaba realitzant per motius no imputables a l'obligat tributari, el comú ha de retornar l'import juntament amb els interessos de demora.

Article 23. *Període impositiu i meritament*

1. Els deutes tributaris derivats de les taxes es meriten a l'inici de l'ús privatiu o aprofitament especial del domini públic, o a la data d'inici de la prestació del servei o de la realització de l'activitat que se sol·licita, encara que a la data de l'autorització es pot exigir el pagament anticipat o dipòsit previ del seu import total o parcial.

2. En els supòsits en què les ordinacions estableixen un meritament periòdic, aquest té lloc l'1 de gener de cada any i el període impositiu correspon a l'any natural, excepte els casos d'inici o finalització del fet generador, on el període impositiu es prorrateja mensualment, d'acord amb la corresponent ordinació.

Article 24. *Gestió i liquidació*

La gestió i liquidació de les taxes corresponen a cada comú, d'acord amb la corresponent ordinació i seguint les disposicions de la present Llei.

Capítol III. Contribucions especials

Article 25. *Definició i fet generador*

1. Les contribucions especials són tributs el fet generador de les quals és l'acord del comú de realització de determinades obres o de l'establiment o ampliació dels serveis públics sotmès al requisit d'eficàcia de llur realització efectiva, i que produeixen, ultra el benefici general per a tota la comunitat, un augment de valor dels béns de l'obligat tributari o que d'alguna manera el beneficien especialment.

2. Les obres que permeten l'aplicació de contribucions especials per part dels comuns són les següents:

- a) Primer establiment de voravies i la seva renovació, si aquesta en millora sensiblement les condicions.
- b) Primer establiment, reposició o reparació extraordinària del paviment i equipament de vies públiques, el manteniment de les quals és de competència comunal.
- c) Primer establiment d'enllumenat públic i la seva renovació si aquesta en millora sensiblement les condicions.
- d) Obertura, eixamplament, alineació i prolongació de vies públiques urbanes i secundàries la construcció de les quals és de competència comunal, i també de camins comunals i de muntanya.
- e) Creació de places públiques.
- f) Construcció d'instal·lacions que compreguin el subministrament de serveis d'àmbit comunal.
- g) Primer establiment, reposició, reparació extraordinària o separació de conduccions d'aigües pluvials i residuals d'àmbit comunal.

3. Les contribucions especials s'apliquen encara que els terrenys, edificis o locals disposin en alguna de les seves parts o façanes d'obres anàlogues a les millores que es tracti de finançar mitjançant contribucions especials i que corresponguin a altres vies que limiten amb els referits terrenys, edificis o locals amb façana a la via pública.

4. No es poden aplicar contribucions especials per raó de:

- a) Obres de mera conservació, reparació ordinària o manteniment corrent.
- b) Obres d'urbanització que beneficien presumptes obligats tributaris quan aquests paguen íntegrament les obres.

Article 26. *Obligats tributaris*

1. Són obligats tributaris els propietaris de béns immobles ubicats en la zona de benefici lineal.
2. S'entén per zona de benefici lineal els metres de longitud de façana de la propietat de l'obligat tributari que experimentin un augment de valor com a conseqüència de la realització de les obres o de l'establiment o ampliació dels serveis públics comunals.
3. Subsidiàriament, són obligats tributaris els posseïdors dels béns immobles ubicats en la zona de benefici lineal, si aquests béns immobles no tenen propietari, si el propietari és desconegut o si hi ha contesa judicial sobre la titularitat dominical.
4. Són obligats tributaris per benefici singular les empreses subministradores de serveis que utilitzen les instal·lacions corresponents establertes a la lletra f) de l'apartat 2 de l'article 25.
5. S'entén com a benefici singular l'increment de valor que experimenten els béns immobles com a conseqüència de les obres a què dóna lloc la contribució especial aplicada, tant si són propietat de les empreses subministradores de serveis com si en tenen el dret d'ús.

Article 27. *Entitats totalment exemptes*

1. Gaudeixen d'exempció d'aquest tipus els Coprínceps, el Consell General, el Govern, els comuns i els Quarts.
2. Resten també exemptes els organismes i entitats quina legislació emana dels acords internacionals subscrits amb el Principat d'Andorra, sempre i quan no estiguin destinats a la realització d'activitats econòmiques lucratives.
3. L'existència de supòsits d'exempció no pot agreujar la càrrega tributària dels qui no gaudeixen d'aquest benefici, de manera que les quantitats corresponents a l'exempció són assumides únicament pel comú corresponent.

Article 28. *Base de tributació*

1. La base de tributació de les contribucions especials no pot ultrapassar el 90% del cost efectiu de l'obra que el comú pretén dur a terme.
2. El cost efectiu de l'obra inclou:
  - a) El cost real de les obres.
  - b) El preu de les adquisicions o expropiacions efectivament necessàries per a l'execució de les obres, fixat d'acord amb la Llei d'expropiació.
3. En qualsevol cas, l'import de la despesa esmentada es minora en la quantitat que representen les subvencions o aportacions que el comú obtingui amb destinació a les obres de què es tracta. Si les subvencions o aportacions són atorgades per un obligat tributari, l'import obtingut es destina primerament a compensar la seva pròpia quota i l'excés, si n'hi ha, redueix a prorrata les quotes de la resta d'obligats tributaris.

Article 29. *Determinació de les quotes de tributació*

1. Les quotes dels obligats tributaris es determinen repartint el cost de les obres o dels serveis entre tots els propietaris dels béns immobles, en funció dels metres lineals de façana que conformin la zona de benefici lineal.
2. Les quotes dels obligats tributaris per benefici singular es determinen de conformitat amb el repartiment dels costos de les obres o els serveis que originen la contribució especial, entre els propietaris o entitats usuàries de les instal·lacions incloses a la lletra f) de l'apartat 2 de l'article 25.

Article 30. *Meritament*

Les contribucions especials es meriten a la data de l'adjudicació definitiva de les obres o, per a les obres directament realitzades pels serveis tècnics comunals, a la data d'inici de les obres.

Article 31. *Aplicació i efectivitat*

1. Les contribucions especials s'han d'aplicar mitjançant una ordinació específica del comú que estableixi els elements essencials de la contribució especial i que en delimiti la zona d'aplicació.
2. Les ordinacions de creació d'una contribució especial es publiquen al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* als efectes de reclamacions i recursos.

Article 32. *Gestió i liquidació*

1. Les liquidacions de les contribucions especials efectuades prenent com a base el cost projectat de les obres són provisionals i es notifiquen als obligats tributaris seguint el procediment administratiu de dret comú.
2. Un cop aprovada la liquidació pressupostària de la despeses corresponent a l'obra executada es practiquen les liquidacions definitives. Si l'import real de la despesa és diferent al calculat inicialment, les liquidacions són rectificades d'ofici pel comú per ajustar-les a la realitat del cost. Si a causa de la rectificació, les quotes definitives són més elevades que les provisionals l'excés s'exigeix mitjançant liquidació addicional. Si les liquidacions provisionals són superiors a les definitives, l'Administració retorna la diferència als obligats tributaris en el termini de tres mesos a comptar de la data de l'acord de rectificació.
3. Les quotes poden ser fraccionades, per períodes anuals i per un termini màxim de cinc anys a comptar de la data del meritament, a petició expressa de l'obligat tributari i d'acord amb la Llei de bases de l'ordenament tributari.

Capítol IV. Impostos comunals

Article 33. *Definició i tipus*

Els impostos comunals són els que tenen potestat per regular d'acord amb la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, i són els següents:

- a) L'impost tradicional del foc i lloc.
- b) L'impost sobre la propietat immobiliària.
- c) L'impost sobre els rendiments arrendataris.
- d) L'impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals.
- e) L'impost sobre la construcció.

Article 34. *Entitats totalment exemptes*

1. Estan exemptes dels impostos comunals els Coprínceps, el Consell General, el Govern, els comuns i els Quarts.
2. Resten també exemptes els organismes i entitats quina legislació emana dels acords internacionals subscrits amb el Principat d'Andorra, sempre i quan no estiguin destinats a la realització d'activitats econòmiques lucratives.

Article 35. *L'impost tradicional del foc i lloc*

1. Definició: L'impost tradicional del foc i lloc és un impost de naturalesa directa que grava el fet de residir en el territori d'una parròquia.
2. Fet generador: El fet generador de l'impost del foc i lloc és la residència principal d'una persona física en el territori de la parròquia corresponent.

Als efectes d'aquest impost s'entén com a residència principal el lloc on està censada la persona el primer dia de l'any natural, o el dia de la primera inscripció al cens comunal en cas de canvi de parròquia o per a les persones que provenen d'altres països.

3. Obligat tributari: Té la condició d'obligat tributari cada resident, censat en el territori d'una parròquia que, a la data del meritament de l'impost, sigui major de 17 anys i menor de 66 anys.

4. Quota tributària: Cada comú fixa, mitjançant l'ordinació corresponent, la quota tributària de l'impost del foc i lloc, entre 5 i 50 euros per obligat tributari.

5. Període impositiu i meritació: El període impositiu de l'impost és anual, i es prorrataja mensualment en cas de canvi de residència, d'acord amb la corresponent ordinació.

La meritació es produeix el primer dia de l'any natural o bé al mes següent a la primera inscripció al cens comunal en cas de canvi de residència.

6. Gestió i liquidació: La gestió i la liquidació de l'impost del foc i lloc corresponen a cada comú, que les determina per ordinació, seguint les disposicions de la present Llei.

Els obligats tributaris que visquin en una mateixa unitat immobiliària han d'ingressar el deute tributari de forma conjunta, en el lloc, en la forma, en els terminis i segons els models que cada comú estableixi mitjançant l'ordinació corresponent. En aquest supòsit, és el titular del domicili de la unitat immobiliària qui ha d'ingressar el deute tributari.

Opcionalment, i mitjançant el procediment establert en l'ordinació corresponent, els obligats tributaris d'una mateixa unitat immobiliària poden sol·licitar l'ingrés del deute tributari de forma individual.

S'entén per unitat immobiliària, el lloc de residència d'un o diversos obligats tributaris que habiten en un pis, casa unifamiliar, i també en les habitacions d'hotels i apartaments que constitueixen l'habitatge habitual d'un o diversos obligats tributaris.

Article 36. *Impost sobre la propietat immobiliària*

1. Definició: L'impost sobre la propietat immobiliària és un impost de naturalesa directa que grava la propietat d'un bé immoble situat en el territori d'una parròquia o el dret real d'ús sobre la propietat immobiliària.

2. Fet generador: El fet generador de l'impost sobre la propietat immobiliària és la propietat d'un bé immoble o la titularitat d'un dret real d'ús sobre un bé immoble. En el supòsit d'un dret real d'ús, és el titular d'aquest dret qui resta sotmès a l'import per la totalitat de la propietat immobiliària. La propietat immobiliària que no estigui edificada, no està subjecta al present impost.

3. Obligat tributari: És obligat tributari el propietari de l'immoble o el titular real del dret real d'ús. En cas de no conèixer el titular del dret real de propietat o del dret real d'ús, es obligat tributari el titular de l'autorització de construcció. També tenen la consideració d'obligats tributaris, les societats civils, herències jacents, comunitats de béns i totes les entitats o patrimonis autònoms que, malgrat no tenir personalitat jurídica pròpia, constitueixen una unitat econòmica susceptible d'imposició.

4. Base de tributació: La base de tributació es determina en funció dels metres quadrats de superfície del bé immoble, independentment del seu ús.

Quan la propietat immobiliària és edificada, la superfície del bé immoble correspon a la superfície total construïda i es pondera per un índex de localització. No obstant el previst en l'apartat anterior, en els casos d'espais construïts dedicats a terrasses, aparcaments i trasters només es computa com a propietat edificada com a màxim el 40% de la superfície d'aquests espais.

Els comuns estableixen una escala d'índexs de localització per tal de considerar la categoria del lloc o el carrer on es troba situat el bé immoble. El valor dels índexs de localització se situa entre 0,5 i 2. La classificació dels llocs o els carrers de cada parròquia s'estableix en l'ordinació tributària comunal, en què es distingeix un nombre màxim de cinc categories.

En el cas d'immobles destinats a activitats agrícoles i ramaderes -incloses les activitats apícoles-, el comú ha d'aplicar una bonificació del 100% de les quotes tributàries, sempre que les persones físiques i jurídiques, constin com a titulars de l'explotació agrària i que estiguin degudament inscrites al Registre d'Explotacions Agràries (REA) del Govern.

5. Tipus de gravamen: El tipus de gravamen aplicable a la propietat immobiliària edificada està comprès entre 0,3 i 3 euros per metre quadrat edificat de la superfície del bé immoble. Aquests tipus de gravamen són aprovats per cada comú, mitjançant les corresponents ordinacions.

6. Quota tributària: La quota tributària de l'impost sobre la propietat immobiliària resulta d'aplicar a la base de tributació el tipus de gravamen.

7. Període impositiu i meritament: El període impositiu de l'impost és anyal, i es prorrataja mensualment en cas de transmissió o adquisició, d'acord amb la corresponent ordinació. La meritació es produeix el primer dia de l'any natural, o bé al mes següent a l'obtenció del títol de propietat o dret real d'ús.

8. Gestió i liquidació: La gestió i la liquidació de l'impost sobre la propietat immobiliària corresponen al comú, que les determina per ordinació, seguint les disposicions d'aquesta Llei. Els obligats tributaris han de determinar i ingressar el deute tributari en el lloc, la forma, els terminis i segons els models que estableix cada comú.

Article 37. *Impost sobre els rendiments arrendataris*

1. Definició: L'impost sobre els rendiments arrendataris és un impost de naturalesa directa que grava l'obtenció de rendes derivades del lloguer d'un bé immoble situat en el territori d'una parròquia.

2. Fet generador: El fet generador de l'impost sobre els rendiments arrendataris són les rendes procedents del lloguer de béns immobles, obtingudes directament per l'arrendador dels mateixos, així com les obtingudes del sotsarrendament i derivades de contractes de gestió entesos com aquells en mèrits dels quals el titular del dret cedeix el rendiment al gestor. No estan subjectes a aquest impost els rendiments derivats de l'explotació d'habitatges d'ús turístic (HUT), de les entitats gestores dels habitatges d'ús turístic (EGHUT) i dels contractes de gestió d'habitatges d'ús turístic.

3. Obligat tributari: Als efectes de l'impost sobre els rendiments arrendataris, és obligat tributari qui obtingui les rendes derivades del lloguer d'un bé immoble, ja sigui en virtut d'un títol de propietat o d'un dret real d'ús, o en virtut d'un sotsarrendament. Els gestors dels lloguers o drets sobre béns immobles, tenen la condició de responsables solidaris del deute tributari. També tenen la consideració d'obligats tributaris, les societats civils, o herències jacents, comunitats de béns i totes les entitats o patrimonis autònoms que, malgrat no tenir responsabilitat jurídica pròpia, constitueixen una unitat econòmica susceptible d'imposició.

4. La base de tributació: La base de tributació de l'impost sobre rendiments arrendataris està constituïda per la suma de les rendes efectivament acreditades per l'obligat tributari, durant el període impositiu.

5. Tipus de gravamen: El tipus de gravamen de l'impost sobre els rendiments arrendataris és un percentatge, que pot oscil·lar entre un mínim d'un 0,1% i un màxim del 4%, i que ha de ser aprovat per cada comú mitjançant ordinació. Els comuns, mitjançant ordinació, poden establir un tipus de gravamen diferent per a cada tipus de fet generador, sempre respectant els límits exposats al present punt.

6. Quota tributària: La quota tributària de l'impost sobre els rendiments arrendataris resulta d'aplicar a la base de tributació el tipus de gravamen.

7. Període impositiu i meritament: El període impositiu de l'impost sobre els rendiments arrendataris és l'any natural. L'impost es merita l'últim dia del període impositiu. En cas de defunció de l'obligat tributari, el període impositiu finalitza el dia de la defunció.

8. Gestió i liquidació: La gestió i la liquidació de l'impost sobre els rendiments arrendataris corresponen al comú, que les determina per ordinació, seguint les disposicions d'aquesta Llei.

Article 38. *Impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals*

1. Definició: L'impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals és un impost de naturalesa directa que grava l'exercici d'una activitat comercial, empresarial o professional realitzada en el territori d'una parròquia.

2. Fet generador: El fet generador de l'impost és l'exercici d'una activitat comercial, empresarial o professional en el territori d'una parròquia.

Són activitats comercials, empresarials o professionals, les que impliquin l'ordenació per compte propi de factors de producció materials i humans o d'algun d'ells, amb la finalitat d'intervenir en la producció, la realització o la comercialització de béns i serveis.

També té la consideració d'activitat comercial, empresarial o professional, a l'efecte de l'aplicació d'aquest impost, l'explotació d'habitatges d'ús turístic (HUT), les entitats gestores d'habitatges d'ús turístic (EGHUT) i els contractes de gestió de HUT, tant per persones físiques com per persones jurídiques, fins i tot quan no es requereixi la inscripció en el Registre de Comerç d'acord amb la Llei 16/2017, del 13 de juliol, general de l'allotjament turístic.

Els HUT, els EGHUT i els contractes de gestió de HUT, queden definits en la Llei 16/2017, del 13 de juliol, general de l'allotjament turístic.

3. Obligat tributari: És obligat tributari de l'impost sobre la radicació la persona, física o jurídica, titular de l'activitat econòmica.

Les entitats gestores d'habitatges d'ús turístic (EGHUT), tenen la condició de responsables solidaris del deute tributari. A més, tenen la condició d'obligats tributaris les entitats, com ara societats civils, comunitats de béns, i d'altres entitats que, sense tenir personalitat jurídica, constitueixen una unitat econòmica o un patrimoni separat, quan realitzin activitats comercials, empresarials o professionals.

4. Base de tributació: La base de tributació es determina en funció dels metres quadrats de la superfície d'explotació ponderada per un índex de localització.

La superfície d'explotació és la superfície total dels locals destinats a la realització de l'activitat, expressada en metres quadrats i, si és el cas, mitjançant la suma de totes les seves plantes. En el cas que l'activitat consisteixi en l'explotació d'habitatges d'ús turístic (HUT), la superfície d'explotació es correspon amb la superfície de cadascun dels habitatges d'ús turístic objecte d'aquesta explotació, expressada en metres quadrats, i en el cas de les entitats gestores d'habitatges d'ús turístic (EGHUT), la superfície d'explotació es correspon amb el local comercial destinat a dita activitat.

Tanmateix, en els casos següents només es pot prendre com a màxim com a superfície d'explotació el 40% de la superfície:

- a) Superfície no construïda o descoberta dedicada al dipòsit de matèries primeres o productes de qual-sevol classe, així com la superfície ocupada per vials, jardins, zones de seguretat, etc.
- b) Superfície construïda o coberta dels magatzems i dipòsits de tots tipus.
- c) Superfície dels aparcaments coberts o descoberts, sempre que l'activitat desenvolupada a títol principal no sigui d'aparcament.

Els comuns han d'establir una escala d'índexs de localització per tal de considerar la categoria del lloc o del carrer on radiqui cada activitat econòmica.

El valor dels índexs de localització se situa entre 0,5 i 2.

La classificació dels llocs o els carrers de cada parròquia s'estableix en l'ordinació tributària comunal, en què es distingeix un nombre màxim de cinc categories.

5. Tipus de gravamen: El tipus de gravamen aplicable, per cada activitat definida pels comuns d'acord amb la classificació efectuada en la Classificació d'Activitats Econòmiques d'Andorra, ha d'estar comprès entre 0,05 i 100 euros per metre quadrat de la superfície d'explotació.

6. Quota tributària: La quota tributària de l'impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals resulta d'aplicar a la base de tributació el tipus de gravamen.

No obstant, l'establert en el paràgraf anterior, s'estableix una quota tributària mínima aplicant el tipus de gravamen que correspongui al resultat de multiplicar l'índex de localització per 20 metres quadrats, així com una quota tributària màxima de 300.000€.

7. Bonificacions obligatòries: En el cas d'empresaris que iniciïn una nova activitat comercial, empresarial o professional, l'obligat tributari es pot beneficiar de les bonificacions següents:

- a) Reducció de fins al 100% de les quotes tributàries que es meritin durant els primers dotze mesos a comptar des de l'inici de l'activitat.
- b) Reducció de fins al 50% de les quotes tributàries que es meritin durant els dotze mesos següents a l'inici de l'activitat i fins a un total de 24 mesos posteriors a l'esmentat inici de l'activitat.
- c) Reducció del 100% de les quotes tributàries a les activitats agrícoles i ramaderes, incloses les activitats apícoles, realitzades per persones físiques i jurídiques que constin com titulars de les explotacions agràries i estiguin degudament inscrites al Registre d'Explotacions Agràries (REA) del Govern.

L'ordinació comunal regula la bonificació aplicable en cada cas dins dels límits que estableix aquesta Llei.

Les bonificacions referides a les lletres a) i b) no s'apliquen en cas que l'activitat hagi estat exercida amb anterioritat, encara que sigui com a conseqüència d'un canvi de titularitat.

8. Període impositiu i meritament: El període impositiu de l'impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals és l'any natural, i es prorrateja mensualment en cas d'inici o finalització d'activitat, d'acord amb la corresponent ordinació.

L'impost es merita el dia 1 de gener de cada any.

En cas que l'activitat s'iniciï després de l'1 de gener, l'impost es merita a la data d'inici de l'activitat, i en aquest cas la quota tributària es pot calcular proporcionalment al nombre de mesos naturals que restin per finalitzar l'any, inclòs el de l'inici de l'activitat, d'acord amb la corresponent ordinació.

En cas que l'activitat finalitzi abans del 31 de desembre, la quota tributària es pot calcular proporcionalment al nombre de mesos naturals durant els quals s'ha dut a terme l'activitat, inclòs el de finalització de l'activitat, d'acord amb la corresponent ordinació.

9. Gestió i liquidació: La gestió i la liquidació de l'impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals corresponen al comú, que les determina per ordinació, seguint les disposicions d'aquesta Llei.

Els obligats tributaris han de determinar i ingressar el deute tributari en el lloc, la forma, els terminis i segons els models que estableixi cada comú.

En cas de baixa d'activitat, el comú, d'ofici, procedeix a la devolució de la part proporcional de la quota satisfeta.

Article 39. Impost sobre la construcció

1. Definició: L'impost sobre la construcció és un impost de naturalesa directa que grava la realització d'edificacions de nova planta o l'ampliació d'edificacions existents.

2. Fet generador: El fet generador de l'impost és la realització, dins del terme de la parròquia, d'edificacions de nova planta o bé d'obres d'ampliació d'edificacions existents.

3. Obligat tributari: És obligat tributari de l'impost la persona, física o jurídica, que sol·licita la llicència de construcció o ampliació de l'edifici, i en el cas que aquesta llicència no sigui preceptiva, és obligat tributari la persona, física o jurídica, que presenti el projecte d'interès nacional o el pla sectorial.

4. Base de tributació: La base de tributació és la superfície de l'edificació de nova planta, o de l'ampliació, expressada en metres quadrats i ponderada per un índex de localització. A efectes de l'impost, s'entén per superfície de l'edificació de nova planta, o de l'ampliació, la superfície de l'obra efectivament construïda, inclosos els soterranis i els cossos volats.

Els comuns han d'establir una escala d'índex de localització per tal de considerar la categoria del lloc o del carrer on es troba situat l'immoble. El valor dels índexs de localització se situa entre 0,5 i 2.

La indexació dels llocs o els carrers de cada parròquia s'estableix en l'ordinació tributària comunal, en què es distingeixen un nombre màxim de cinc categories.

5. Tipus de gravamen: El tipus de gravamen aplicable està comprès entre 10 i 50 euros per metre quadrat, i ha de ser aprovat per cada comú mitjançant ordinació.

6. Quota tributària: La quota tributària és el resultat d'aplicar a la base de tributació el tipus de gravamen.

7. Bonificacions obligatòries: Cada comú estableix, en la seva ordinació tributària, les bonificacions següents sobre la quota tributària:

a) Una bonificació de la quota tributària de fins al 90% per a les edificacions de nova planta o ampliació d'edificacions ja existents que es destinin a ús d'habitatge.

En el cas que l'obligat tributari sigui una persona física, la bonificació és aplicable indiferentment si l'habitatge és per a l'ús propi o en règim de lloguer; si l'obligat és una persona jurídica, la bonificació només s'aplica si l'ús de l'habitatge és en règim de lloguer.

b) Una bonificació de la quota tributària de fins al 90% per a les edificacions de nova planta o ampliació d'edificacions existents que es destinin exclusivament a ús d'aparcament.

c) Una bonificació de la quota tributària de fins al 90% per a les edificacions de nova planta o ampliació d'edificacions existents que es destinin exclusivament a ús agrícola i ramader.

Les ordinacions tributàries de cada comú han de preveure l'obligació de restitució de les bonificacions tributàries concedides per raó de la destinació de l'edificació o ampliació, en el cas que es canviés aquella destinació dins dels 10 anys següents a la data de liquidació de l'impost. La restitució abasta l'import íntegre de la bonificació, incrementat amb els interessos meritats al tipus resultant de sumar dos punts percentuals al de l'interès moratori, a comptar a partir de la data d'obtenció de la primera llicència.

Aquesta restitució només s'admet per edificis sencers independents, no per unitats immobiliàries producte de la divisió horitzontal.

8. Meritament: L'impost es merita en el moment d'obtenir la llicència corresponent, i en el cas que aquesta no sigui preceptiva, en el moment de validar el projecte corresponent per part del comú.

9. Gestió i liquidació: La gestió i la liquidació de l'impost sobre la construcció corresponen al comú, que les determina per ordinació, seguint les disposicions d'aquesta Llei.

Els obligats tributaris han d'ingressar el deute tributari en el lloc, la forma, els terminis i segons els models que estableixi cada comú.

Capítol V. Impostos d'àmbit estatal compartits

Article 40. *Definició*

1. La coresponsabilitat fiscal aplicable als tributs compartits entre l'Administració general i l'Administració comunal, s'exerceix a través de la regulació dels tipus de gravamen i quotes tributàries en els termes que preveu la Llei.

2. Als efectes de determinar la capacitat financera dels comuns, aquest gravamen addicional s'ha d'incloure com a ingrés tributari dels comuns.

Article 41. *Gravamen addicional de l'impost sobre les transmissions patrimonials immobiliàries*

1. L'impost sobre les transmissions patrimonials immobiliàries és un impost de naturalesa indirecta que grava les transmissions patrimonials immobiliàries i que queda establert en règim de coresponsabilitat fiscal entre el Govern i els comuns.

2. L'exercici de la potestat tributària dels comuns en relació amb aquest impost s'efectua a través de l'impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries.

3. Els tipus de gravamen són els que estableixen les ordinacions comunals, i no poden ser inferiors al 0,50% ni superiors al 3%, tret que es decideixi reduir o no aplicar aquests tipus mitjançant una ordinació comunal en el supòsit que estableix l'article 8, apartat 1, de la Llei de l'impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries.

Capítol VI. Recàrrecs i interessos de demora

Article 42. *Recàrrecs i interessos de demora*

1. Els comuns apliquen recàrrecs i interessos de demora respecte als tributs comunals, seguint les normes de la Llei de bases de l'ordenament tributari.

2. Els imports resultants tenen naturalesa d'ingressos tributaris.

Capítol VII. Sancions tributàries

Article 43. *Règim sancionador*

1. Els comuns imposen sancions de naturalesa tributària d'acord amb el que preveu la Llei de bases de l'ordenament tributari.

2. L'import que resulti de la sanció pertinent té naturalesa d'ingrés tributari.

Títol III. Recursos de dret públic de naturalesa no tributària

Capítol I. Transferències

Article 44. *Definició*

1. D'acord amb el que preveu la Llei qualificada de transferències als comuns, als efectes d'assegurar la seva capacitat econòmica en el desenvolupament de les seves competències, els comuns reben transferències amb càrrec al pressupost de l'Administració General.

2. Tanmateix, els comuns participen del producte de la taxa per la tinença de vehicles, de gestió governamental, en els termes que preveuen la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns i la Llei de la taxa sobre la tinença de vehicles.

Capítol II. Preus públics

Article 45. *Definició*

Són preus públics les contraprestacions exigides pels comuns per la realització de serveis o activitats, no definides com a taxa d'acord amb l'article 19 de la present Llei, en què concorri alguna de les circumstàncies següents:

- a) Que la persona interessada sol·liciti el servei o la prestació de forma voluntària.
- b) Que el servei pugui ser prestat pel sector privat amb lliure concurrència.

Article 46. *Fets generadors*

Els comuns poden establir preus públics per raó, entre altres, dels fets generadors següents:

A) Per la prestació de serveis següents:

- a) Escoles bressol.
- b) Activitats per a infants i adults.
- c) Lloguer o venda de bústies i de contenidors per a escombraries o per a la recollida selectiva d'escombraries.

- d) Serveis de tanatori, d'incineració de cadàvers i altres serveis funeraris comunals.
- e) Eixivern.
- f) Venda de productes en general.
- g) Aparcaments públics horitzontals i verticals amb equips de control d'accés, i que no estiguin definits com a Taxa.

B) Per la prestació de serveis administratius:

- a) Venda de publicacions relatives a procediments administratius
- b) Venda de documentació administrativa en general.
- c) Altres serveis de recepció voluntària.

Article 47. *Obligats al pagament*

Els obligats al pagament dels preus públics comunals són les persones que es beneficien dels serveis o activitats pels quals els satisfan.

També son obligats al pagament dels preus públics les societats civils, herències jacentes, comunitats de béns i totes les entitats o patrimonis autònoms que, malgrat no tenir personalitat jurídica pròpia, constitueixen una unitat econòmica, i es beneficiïn dels serveis o activitats prestats pel comú.

Article 48. *Import*

1. L'import dels preus públics es determina de tal manera que cobreixi, com a mínim, el cost del servei que es presta i tenint en compte el preu de mercat que correspongui per l'aprofitament d'aquest servei per part de la persona sol·licitant.

2. Quan existeixin raons de caire social, cultural, esportiu, turístic o d'interès públic que ho aconsellin, i sempre que es justifiquin i s'estableixin en la corresponent ordinació comunal de preus públics, es poden fixar preus públics per sota el límit previst en l'apartat 1 anterior.

En aquests casos és d'aplicació l'establert a les Normes Internacionals de Comptabilitat del Sector Públic (NICSP) quan s'escaigui.

3. Les propostes per a l'establiment o la modificació dels imports dels preus públics que s'exigeixin han d'anar acompanyades d'una memòria que en motivi i justifiqui la quantia.

Article 49. *Aplicació i gestió*

1. Els comuns estableixen i modifiquen mitjançant ordinació els preus públics dels serveis o activitats que ofereixen.

2. Els comuns poden gestionar el cobrament dels preus públics directament o delegar-lo en altres entitats mitjançant l'autorització oportuna.

3. Els deutes derivats dels preus públics, al tractar-se d'actes administratius, poden ser exigits per la via administrativa i, en conseqüència, per via de constrenyiment, d'acord amb l'establert al Codi de l'Administració.

4. Els preus públics són exigibles des de l'inici de la prestació del servei o realització de l'activitat. Tanmateix, es poden exigir pagaments anticipats o dipòsits previs a la realització dels serveis o activitats. En aquest cas, si el servei o l'activitat no s'arriba a prestar per motius no imputables al sol·licitant, el comú ha de retornar l'import juntament amb els interessos corresponents.

Article 50. *Prescripció*

Els terminis, el còmput i la interrupció de la prescripció, així com els seus efectes, queden regulats en els articles 17 a 18 de la present Llei.

Capítol III. Endeutament

Article 51. *Definició i modalitats*

1. Constitueixen l'endeutament comunal els cabals manllevats per:
  - a) L'Administració comunal.
  - b) Les societats públiques participades per l'Administració comunal definides a l'article 62.
  - c) L'endeutament de les altres societats participades per l'Administració comunal, sempre que el percentatge de participació sigui superior al 5% i no es trobin incloses en la lletra b) anterior, o bé que l'Administració comunal tingui almenys un membre en el Consell d'Administració de la societat participada.
2. Per a les societats definides a les lletres b) i c) de l'apartat 1 anterior, es computa l'endeutament que superi l'import dels fons propis de la societat, ponderat pel percentatge de participació en el capital social. Per a determinar el valor dels fons propis s'està al que disposi la normativa comptable vigent.
3. En els casos previstos en els apartats 2 i 3 anteriors, no es computa la xifra d'endeutament que hagi estat objecte d'aval per part de l'Administració comunal.
4. L'endeutament comunal comprèn:
  - a) Els emprèstits, mitjançant emissió de deute públic.
  - b) Préstecs i línies de crèdit i operacions financeres amb entitats financeres radicades a Andorra o a l'estranger.
  - c) Els saldos disposats de pòlisses de crèdit i d'altres operacions de tresoreria.
  - d) Lliurament de lletres de canvi, pagarés o documents similars, operacions de *confirming* o de *factoring* amb recurs.
  - e) Concessió d'aval i garanties.
  - f) Conversió o substitució, total o parcial, d'operacions preexistents.
  - g) Les operacions d'arrendament financer.
  - h) Instruments financers derivats, de cobertura i gestió del risc de tipus d'interès i de canvi.
5. En cap cas l'endeutament comunal es pot instrumentar a través de títols negociables.

Article 52. *Classificació*

1. L'endeutament comunal es classifica a curt i a llarg termini.
2. Constitueixen operacions d'endeutament a curt termini les operacions de tresoreria, així com les lletres de canvi, pagarés o documents similars i el *confirming* o el *factoring* amb recurs, en què el període de temps transcorregut entre la disposició dels fons i la seva cancel·lació no superi l'any.
3. Constitueixen operacions d'endeutament a llarg termini els préstecs, les línies de crèdit i les operacions financeres en què el període de temps transcorregut entre la disposició dels fons i la seva cancel·lació és superior a un any.

Article 53. *Autorització de les operacions*

1. Les operacions d'emissió de deute públic, de formalització de préstecs, les línies i pòlisses de crèdit i les operacions financeres a llarg termini han de ser autoritzades, previ informe de la Intervenció comunal, pel Ple del Comú, en aprovar l'ordinació anual del pressupost comunal o bé en aprovar les ordinacions de crèdit extraordinari o de suplement de crèdit.
2. Les operacions de tresoreria han de ser autoritzades, previ informe de la Intervenció comunal, pel Ple del Comú, prenent en consideració el topall màxim per a aquestes operacions previst a l'apartat 2 de l'article 56.

Article 54. Avals

1. Tenen la consideració d'aval les garanties que comportin una responsabilitat patrimonial dels comuns.
2. Els comuns, en l'exercici de les seves funcions, poden prestar llur aval o garantia personal a les operacions individualitzades de crèdit de qualsevol naturalesa que concertin persones, físiques o jurídiques, per un import màxim igual a l'endeutament que el comú hauria contret en cas de finançar directament l'operació.
3. L'import garantit de l'aval computa com a endeutament als efectes del límit establert a l'article 56. En el cas que els avals es refereixin a una pòlissa de crèdit o a d'altres operacions de tresoreria els imports a computar es referiran als saldos efectivament disposats.

Article 55. Destinació

1. Els ingressos derivats de l'endeutament s'han de destinar, com a norma general, al finançament d'inversions reals i, si és el cas de transferències de capital, o bé a la cancel·lació total o parcial d'altres operacions d'endeutament.
2. Nogensmenys, els comuns poden destinar els imports rebuts d'operacions d'endeutament a curt termini a finançar despeses corrents amb l'objecte de cobrir necessitats transitòries de tresoreria, derivades de les diferències de venciment entre els drets i les obligacions de l'exercici.

Article 56. Quantia màxima de l'endeutament

1. L'import total de les operacions d'endeutament referides a l'article 51 no pot excedir del dos-cents per cent (200 %) de la mitja dels ingressos totals liquidats en els pressupostos corresponents als tres anys naturals immediatament anteriors, excloent del total dels ingressos els corresponents a operacions d'endeutament i els procedents de l'alienació del patrimoni. En el cas de superar-se el referit límit els comuns no poden formalitzar operacions d'endeutament net.
2. L'import total de les operacions d'endeutament a curt termini no pot excedir el 40% de la mitja dels ingressos totals liquidats en els pressupostos corresponents als tres anys naturals immediatament anteriors, excloent del total dels ingressos els corresponents a operacions d'endeutament i els procedents de l'alienació del patrimoni. A aquests efectes tenen la consideració d'operacions d'endeutament a curt termini les següents:
  - a) Les bestretes que puguin rebre's d'entitats financeres, a compte de la recaptació dels tributs i dels preus públics acreditats en cada exercici econòmic i liquidats a través de padró o matrícula.
  - b) Els préstecs i crèdits atorgats per entitats financeres per a cobrir desfasaments transitoris de tresoreria.
3. En produir-se, o bé en cas d'existir un risc greu d'incompliment del topall màxim de l'endeutament, cal formular i aprovar un pla d'equilibri financer, en els termes que preveu la Llei de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal.

Capítol IV. Infraccions i Sancions no tributàries

Article 57. Infraccions i règim sancionador

1. L'incompliment de les obligacions establertes en el títol tercer de la present Llei o en les ordinacions comunals de preus públics, constitueixen una infracció administrativa.
2. L'import de les sancions no tributàries percebudes en virtut de les potestats atribuïdes als comuns són acordades i imposades pel Ple del Comú o bé per l'òrgan en què aquest delegui, d'acord amb el procediment sancionador establert al Codi de l'Administració.

Capítol V. Rendiments derivats de la cessió obligatòria de terrenys

Article 58. *Definició*

Són recursos de dret públic dels comuns els rendiments derivats de la cessió obligatòria de terrenys a la que es fa referència en el Reglament urbanístic, que desenvolupa la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme

Títol IV. Recursos de dret privat

Article 59. *Definició*

1. Són recursos de dret privat dels comuns:

- a) Les rendes i els productes dineraris derivats de l'explotació dels béns i drets integrants del patrimoni dels comuns, sempre que aquests béns i drets no estiguin afectats a l'ús o servei públic.
- b) La resta d'adquisicions dineràries procedents d'herència, llegat, donació o qualsevol altre títol jurídicoprivat.

2. En cap cas tenen la consideració de recursos de dret privat els ingressos que, per qualsevol concepte, procedeixen dels béns integrants del domini públic comunal.

Article 60. *Destinació*

Els ingressos derivats de l'alienació o gravamen de béns o drets qualificats com a patrimonials no es poden destinar al finançament de despeses corrents.

Títol V. Pressupostos, despeses públiques i comptabilitat

Capítol I. Disposicions generals

Article 61. *Normes aplicables al règim de les finances comunals*

1. El pressupost i la comptabilitat pública dels comuns es regeixen per:

- a) Aquesta Llei.
- b) L'ordinació pressupostària i financera dels comuns.
- c) La Llei general de les finances públiques, en tot allò que no hagi quedat adaptat en l'ordinació pressupostària i financera corresponent de cada comú.
- d) Els reglaments i decrets dels comuns que despleguen la seva respectiva ordinació pressupostària i financera.

2. Les normes del text articulat de l'ordinació anual del pressupost comunal concreten i permeten executar per a cada exercici pressupostari els preceptes aplicables.

Article 62. *Societats públiques comunals*

1. Són societats públiques comunals les societats mercantils, la participació en el capital de les quals per part dels comuns és majoritària o suficient per tenir-ne el control, sempre que no operin en condicions normals del mercat i en règim de lliure competència amb altres empreses.

2. L'actuació de les societats públiques comunals es desenvolupa d'acord amb les normes del dret privat, sense perjudici de romandre sotmesa al control financer en els termes establerts per l'article 97 i concordants de la present Llei.

Capítol II. Drets i obligacions econòmics de les finances comunals

Secció primera. Drets econòmics de les finances comunals

Article 63. *Drets econòmics*

Són drets econòmics de les finances comunals els crèdits derivats de l'aplicació dels recursos definits a l'article 3, i també de la resta de recursos que pertanyen legalment a l'Administració comunal.

Article 64. *Gestió*

La gestió dels drets econòmics de l'Administració comunal correspon al conseller encarregat de les finances, als cònsols per raó dels serveis que en depenen directament i originen ingressos, i a la resta de consellers en el mateix supòsit.

Secció segona. Obligacions econòmiques de les finances comunals

Article 65. *Naixement de les obligacions*

1. Les obligacions de despesa neixen de les lleis, dels negocis jurídics de tota mena, de normes comunals i dels actes o fets que generen també obligacions.
2. Les obligacions de pagament neixen de l'execució del pressupost comunal, en virtut de la liquidació de les despeses corresponents, i de sentència judicial o resolució administrativa ferma.

Article 66. *Gestió*

1. Pel que fa al pressupost de l'Administració comunal, la gestió de les obligacions de despesa correspon al Ple del Comú, als cònsols i als consellers segons la respectiva secció pressupostària, sense perjudici de la possibilitat de delegació, total o parcial, en alts càrrecs.
2. Correlativament, quant al pressupost de l'Administració comunal, les obligacions de pagament les ordena el departament encarregat de les finances.

Article 67. *Compliment*

Si l'Administració comunal no paga al creditor de les finances comunals en el termini de dos mesos a partir del reconeixement de l'obligació o de la notificació a l'interessat de la sentència judicial o de la resolució administrativa ferma, ha d'abonar-li l'interès legal sobre la quantitat deguda, des del dia en què hauria d'haver fet efectiu el pagament, amb la reclamació prèvia per escrit del creditor.

Article 68. *Prescripció*

1. Salvat allò que altres lleis estableixin, prescriuen al cap de tres anys:
  - a) En general, les obligacions de despesa i de pagament. Els terminis de prescripció comencen, en el primer cas, a la data de presentació dels documents justificatius de l'efectivitat de la despesa, i, en el segon cas, a la data de notificació de la liquidació de la despesa o de l'ordre de pagament.
  - b) En especial, el dret a la devolució d'ingressos indeguts. El termini de prescripció s'inicia el dia de l'ingrés.
2. El dret de reclamar drets i perjudicis prescriu al cap de tres anys a comptar de la data en què es produeix el fet, l'acció o l'omissió que el motiva.
3. La prescripció queda interrompuda si l'Administració comunal reconeix el deute de forma fefaent al creditor, o si aquest li n'exigeix el pagament, també de forma fefaent. En cas d'interrupció de la prescripció l'Administració comunal no perd el temps transcorregut abans de la interrupció.
4. La prescripció de les obligacions econòmiques s'aplica d'ofici mitjançant resolució de l'òrgan competent.
5. Per tot allò no regulat en el present article, es regula per la Llei de bases de l'ordenament tributari vigent.

Capítol III. Pressupost comunal

Secció primera. Principis pressupostaris

Article 69. *Principi d'unitat*

1. El pressupost comunal és l'expressió xifrada, conjunta i sistemàtica de les obligacions que, com a màxim, pot reconèixer l'Administració comunal, i els drets que es prevegin liquidar durant l'exercici corresponent enquadrant-se en un marc pressupostari general.
2. El pressupost comunal es compon del pressupost de l'Administració comunal i de les previsions dels programes d'actuació de les societats públiques participades per l'Administració comunal.
3. El Ple del Comú ha d'elaborar un pressupost anual consolidat, comprensiu de l'administració comunal i de les societats públiques participades pels comuns.

Article 70. *Principi d'universalitat*

1. El pressupost comunal inclou la totalitat dels ingressos i les despeses que han de realitzar les entitats a què es refereix, de forma que conté:
  - a) Els estats d'ingressos, que comprenen les estimacions dels diversos drets econòmics a liquidar durant l'exercici.
  - b) Els estats de despeses, que relacionen els crèdits necessaris per al compliment de les obligacions.
  - c) Els estats de recursos i dotacions, amb les corresponents estimacions i avaluació de necessitats per a l'exercici, tant d'explotació com de capital, de les societats públiques participades per l'Administració comunal
2. Els ingressos s'han d'aplicar als respectius pressupostos per l'import íntegre dels drets liquidats, de manera que no es poden atendre obligacions mitjançant minoració dels drets, llevat de les devolucions d'ingressos indeguts.

Article 71. *Principi d'annualitat*

1. El pressupost comunal s'aprova cada any, abans del 31 de desembre, per regir durant l'any següent, sense perjudici del que preveu l'article 78.
2. L'exercici pressupostari coincideix amb l'any natural i li són imputats:
  - a) A l'estat d'ingressos: els drets liquidats corresponents a l'exercici de què es tracti, sigui quin sigui el període del qual derivin.
  - b) A l'estat de despeses: les obligacions liquidades corresponents a l'exercici, encara que procedeixin de despeses autoritzades en exercicis anteriors.
3. Els romanents de qualsevol crèdit pressupostari resten anul·lats en finalitzar l'exercici pressupostari, tret del que estableix l'article 72.3.

Article 72. *Principi d'especialitat (qualitativa, quantitativa i temporal)*

1. Cada crèdit es destina exclusivament a la despesa especificada en el pressupost respectiu, llevat de les modificacions que se'n poden aprovar segons els articles 79 a 83.
2. Els crèdits consignats en els estats de despeses, llevat dels supòsits de suplementos de crèdits i de crèdits ampliables conforme als articles 80 i 81 respectivament, tenen un abast limitatiu i vinculant a nivell de concepte per a la generalitat de les despeses, i a nivell de programa per a les despeses d'inversió, encara que no siguin plurianuals, i, per consegüent, no es poden autoritzar despeses l'import de les quals excedeixi els crèdits pressupostaris d'acord amb la vinculació respectiva.
3. A càrrec dels crèdits consignats en el pressupost respectiu tan sols es poden contreure obligacions a liquidar durant l'exercici pressupostari. Això no obstant:

A) S'apliquen als crèdits del pressupost vigent, en el moment d'expedició de llurs ordres de pagament, les obligacions següents:

- a) Les que resulten de la liquidació d'endarreriments a favor del personal inclòs en nòmines del pressupost comunal.
- b) Les derivades d'exercicis anteriors i liquidades durant el període de què es tracti i que haurien d'haver estat imputades a crèdits ampliables.

B) S'incorporen al pressupost de l'exercici següent, per acord del Ple del Consell de Comú o dels respectius consells d'administració de les societats públiques comunals, segons els casos:

- a) Els crèdits extraordinaris, els suplementes de crèdit i les transferències de crèdits aprovats durant l'últim trimestre de l'exercici pressupostari i no liquidats, totalment o parcialment, dins d'aquell mateix exercici.
- b) Els crèdits corresponents a despeses plurianuals i no liquidats, totalment o parcialment, dins d'aquell mateix exercici.
- c) Els crèdits per a despeses d'inversió real no plurianuals, compromeses fins al 31 de desembre.
- d) Els crèdits que emparin compromisos de despesa corrent concrets i que, per causes justificades, no s'hagin pogut realitzar en l'exercici en què s'han compromès.
- e) Els reintegraments de pagaments indeguts i les aportacions d'entitats realitzats durant l'últim trimestre de l'exercici pressupostari.

Article 73. *Principi de no afectació dels ingressos*

Els ingressos de les finances comunals es destinen a satisfer indistintament el conjunt de les seves obligacions, llevat de les contribucions especials o en el cas que tinguin establerta per llei o per ordinació la destinació o l'afectació a finalitats determinades.

Secció segona. Estructura pressupostària

Article 74. *Norma general*

El pressupost comunal s'ajusta a l'estructura del pressupost de l'Administració general, d'acord amb les disposicions legals i reglamentàries que l'estableixin.

Article 75. *Estat d'ingressos i de despeses*

1. Els crèdits dels estats d'ingressos i de despeses s'ordenen per capítols, articles, conceptes i subconceptes.
2. L'estat d'ingressos s'estructura en el grup d'impostos directes, impostos indirectes, taxes i d'altres ingressos, ingressos patrimonials, alienació d'inversions reals, actius financers i passius financers.
3. L'estat de despeses es classifica d'acord amb els següents criteris: administratiu, econòmic i funcional.
  - a) La classificació administrativa agrupa els crèdits segons els diferents òrgans encarregats de la gestió de la despesa.
  - b) La classificació econòmica atén la naturalesa de les despeses dins de la classificació administrativa, diferenciades en despeses corrents, despeses de capital i variació d'actius i passius financers. Les despeses corrents comprenen les de personal, consum de béns corrents i de serveis, interessos i d'altres costos financers, i transferències corrents. Les despeses de capital inclouen les inversions reals adreçades a la creació de nou capital físic o la seva renovació, més les transferències de capital, per tal que les inversions reals siguin realitzades per tercers. Les variacions d'actius i de passius financers reflecteixen les produïdes en les operacions financeres.
  - c) La classificació funcional de les despeses pren en consideració la seva finalitat i agrupa les àrees d'actuació. Els crèdits s'ordenen en àrees de despesa, polítiques de despesa i grup de programes -que al seu torn s'estructuren en programes i subprogrames- i és equivalent i correspon a l'ordenació en grups, en funcions i en subfuncions- que al seu torn s'ordenen en programes i projectes-, respectivament, de

la classificació funcional que preveu l'article 18 de la Llei general de les finances públiques. Respon a un sistema d'objectius que serveix de marc a la gestió pressupostària i permet conèixer-ne l'acompliment.

4. Cada projecte d'inversió real exigeix la formalització d'una fitxa o registre informàtic que expressi i relacioni les dades següents:

- a) Justificació de la inversió i objectiu o objectius a assolir amb la realització del projecte.
- b) Sistema de càlcul emprat per avaluar el projecte.
- c) Estimació de la despesa d'inversió real per a la totalitat del projecte.
- d) Nombre d'unitats físiques, segons la naturalesa de la inversió real que ha de crear o sobre la qual ha de reposar el projecte.
- e) Localització del projecte, si escau.
- f) Estimació de l'import de despeses corrents que origina el funcionament de cada projecte, un cop realitzat.
- g) Especificació de si es tracta d'inversió real nova o d'inversió de reposició.
- h) Especificació si es tracta de despeses plurianuals i, quan sigui el cas, del grau d'execució de la inversió.

Secció tercera. Elaboració i aprovació

Article 76. *Formació del projecte. Documentació annexa*

1. L'elaboració del pressupost anual comunal s'ha d'ajustar al marc pressupostari general que cobreix el període de mandat, d'acord amb els requisits i condicions que preveu la normativa vigent en matèria de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal. En aquest sentit, el pressupost comunal ha d'elaborar-se d'acord amb el principi d'estabilitat pressupostària, en situació d'equilibri o de superàvit.

2. D'acord amb les directrius rebudes del Ple del Comú, el conseller encarregat de les finances prepara el projecte de pressupost de l'Administració comunal, amb les propostes formulades per tots els departaments.

3. El projecte de pressupost de l'Administració comunal conté la proposta de text articulat de l'ordinació del pressupost comunal i els estats d'ingressos i de despeses; s'hi adjunta, a més, la documentació següent:

- a) Una memòria explicativa que justifiqui les variacions més importants respecte al pressupost anterior i, especialment, si és el cas, la necessitat de nou endeutament, tot especificant-ne les possibles característiques i modalitats. A la memòria s'han d'exposar les bases utilitzades per a l'avaluació dels ingressos, les operacions de crèdit previstes, la suficiència dels crèdits per atendre el compliment de les obligacions exigibles i les despeses de funcionament dels serveis i, en conseqüència, l'efectiu equilibri del pressupost.
- b) Un informe sobre la necessitat dels crèdits per a transferències corrents i de capital que ha d'incloure, a més del seu import, el detall de les característiques i condicions financeres en què es prevegin concertar amb especial referència a la càrrega financera del comú abans i després de la seva formalització.
- c) Un informe sobre l'estat de situació de l'endeutament i del compliment d'allò que preveu l'article 56.
- d) Qualsevol altra informació que el Ple del Comú estimi convenient.

4. Els consells d'administració de les societats públiques participades per l'Administració comunal aproven llurs projectes de programes d'actuació, inversions i finançament i els trameten a l'Administració comunal a través del departament encarregat de les finances, abans del dia 20 de setembre.

5. Als projectes de pressupost i de programes d'actuació, inversions i finançament s'acompanya l'informe de la Intervenció comunal, amb relació al compliment de les limitacions d'endeutament i de despesa màxima permesa, d'acord amb el que preveu la normativa vigent en matèria de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal.

Article 77. *Tramitació del projecte i aprovació de l'ordinació del pressupost comunal*

1. El conseller encarregat de les finances trameta el projecte de pressupost al Ple del Comú, perquè aquest l'examini i l'aprovi.
2. L'aprovació del projecte pel Ple del Comú comporta la conversió en ordinació del pressupost comunal.
3. Sense perjudici de la necessitat d'una aprovació global del projecte, inclosos el text articulat de l'ordinació i totes les bases d'execució, el Ple del Comú aprova els estats de despeses i dotacions a nivell de concepte, i de programa en el cas de despeses d'inversió.
4. El pressupost de l'Administració comunal s'ha d'aprovar d'acord amb el principi d'estabilitat pressupostària, en situació d'equilibri o de superàvit, dins del marc pressupostari general del període de mandat.

Article 78. *Pròrroga pressupostària*

1. Si abans d'acabar l'exercici, el Ple del Comú no aprova l'ordinació del pressupost comunal queden prorrogats automàticament per dotzenes parts els pressupostos de l'exercici anterior quant a llurs crèdits definitius de despeses corrents, així com el text articulat de l'ordinació del pressupost i les bases d'execució.
2. La pròrroga no afecta els crèdits per a despeses corresponents a atencions que han finalitzat durant l'exercici del pressupost prorrogat.
3. Els cònsols, amb l'acord previ del Ple del Comú poden posar en vigor les despeses d'inversió previstes en el projecte de pressupost de l'Administració comunal pendent d'aprovació i que ja havien estat aprovades amb el caràcter de despeses plurianuals.
4. Els presidents dels consells d'administració, amb l'acord previ d'aquests consells mateixos, de les societats públiques participades per l'Administració comunal, tenen també la facultat esmentada en l'anterior apartat 3.

Secció quarta. Modificació i ampliació dels crèdits pressupostaris

Article 79. *Modificació qualitativa: crèdits extraordinaris*

1. Quan calgui contreure obligacions que comportin despeses no incloses en el pressupost comunal i que, atesa llur necessitat i urgència, no es puguin o no convingui ajornar fins a l'exercici següent, els cònsols poden acordar la presentació d'un projecte d'ordinació de crèdit extraordinari per a la seva aprovació pel Ple del Comú.
2. El projecte d'ordinació de crèdit extraordinari ha d'incloure la determinació dels ingressos concrets destinats a finançar el crèdit extraordinari i que poden ser: més recaptació d'ingressos respecte als previstos; transferències d'altres crèdits que s'estimin reduïbles; aplicació de contribucions especials; nou endeutament; disminució de la tresoreria o venda de béns patrimonials. El projecte s'ha d'acompanyar d'una memòria explicativa que justifiqui la necessitat i urgència de realitzar l'obra o de prestar el servei de què es tracti.
3. No es poden aprovar crèdits extraordinaris pel fet d'haver-se contret obligacions sense dotació pressupostària llevat dels supòsits d'avenços de fons a què es refereix l'article 84.
4. No es considera crèdit extraordinari la dotació mitjançant transferència de crèdit regulada per l'article 82, de despeses corrents no incloses en el pressupost però previstes formalment i genèricament a nivell de concepte en l'estructura pressupostària.

Article 80. *Modificació quantitativa: (I) suplement de crèdit*

1. Quan calgui contreure obligacions que comportin despeses la dotació de les quals sigui insuficient per satisfer-les i quan, atesa llur necessitat i urgència, no es puguin o no convingui ajornar fins a l'exercici següent, els cònsols poden acordar la presentació d'un projecte d'ordinació de suplement de crèdit per a la seva aprovació pel Ple del Comú, el qual ha d'incloure el que es preveu a l'apartat 2 de l'article 79.
2. No es poden aprovar suplement de crèdit pel fet d'haver-se contret obligacions amb dotació pressupostària insuficient llevat dels supòsits d'avenços de fons a què es refereix l'article 84.

3. No es considera suplement de crèdit la dotació complementària, mitjançant transferència de crèdit de la forma regulada per l'article 82, de despeses corrents ja incloses en el pressupost.

Article 81. *Modificació quantitativa: (II) crèdits ampliables*

Tenen el caràcter d'ampliables, fins a una suma igual a l'import de les obligacions que calgui comprometre, els crèdits per als quals així ho estableixi de forma expressa i taxativa el text articulat de l'ordinació de pressupost comunal i que es trobin en algun dels dos casos següents:

- a) Despeses l'import de les quals, a causa de llur naturalesa, sigui de difícil previsió a l'hora d'aprovar el pressupost.
- b) Despeses finançades amb l'afectació d'ingressos determinats, d'acord amb l'article 73.

Article 82. *Modificació quantitativa: (III) transferències de crèdit*

1. Les transferències relatives a despeses de capital es tramiten com els crèdits extraordinaris i els suplementes de crèdits, conforme als articles 79 i 80.

2. Les transferències relatives a despeses corrents, amb les finalitats expressades a l'apartat 4 de l'article 79 i a l'apartat 3 de l'article 80, poden ser acordades pels còsols amb les limitacions següents:

- a) Es poden referir només als crèdits inclosos en un mateix departament.
- b) No poden afectar els crèdits per a remuneracions de personal, ni les despeses financeres, ni els crèdits extraordinaris o suplementes de crèdit.
- c) No poden reduir crèdits per a despeses destinades a subvencions nominatives ni els augmentats per suplementes o transferències de crèdit.
- d) No poden minorar crèdits ampliables.

3. Els còsols poden delegar la potestat prevista als apartats anteriors en el conseller encarregat de les finances.

Article 83. *Generació de crèdits*

Poden generar crèdits, o si és el cas ampliació de crèdits, dins l'estat de despeses del pressupost els ingressos derivats de les operacions següents:

- a) Aportacions de persones físiques o jurídiques exigibles d'acord amb la legislació vigent, per finançar despeses juntament amb els comuns.
- b) Alienació de béns dels comuns.
- c) Prestació de serveis.
- d) Reembossament de préstecs.

Article 84. *Utilització anticipada de crèdits: avenços de fons*

1. En casos d'extrema urgència, el Ple del Comú pot autoritzar els còsols perquè atorguin avenços de fons per tal de finançar despeses no dotades o amb dotació insuficient fins a un límit màxim del 5% de l'estat de despeses.

2. Aquests avenços han de ser objecte de ratificació posterior amb l'aprovació de crèdits extraordinaris o de suplementes de crèdit, segons escaigui.

3. Si el Ple del Comú no aprova les ordinacions de crèdit extraordinari o de suplement de crèdit, els avenços de fons s'han de cancel·lar a càrrec dels crèdits del departament respectiu, la reducció dels quals ocasioni menys trasbals al servei públic.

Article 85. *Extensió temporal dels crèdits: despeses plurianuals*

1. L'autorització de despeses amb abast plurianual se subordina als crèdits que per a cada exercici autoritzi el pressupost comunal.
2. Amb caràcter general, les despeses plurianuals han de ser aprovades pel Ple del Comú en l'ordinació anual del pressupost comunal o en una ordinació separada. En determinats casos, que han de contemplar-se en les ordinacions, l'aprovació pot delegar-se en la Junta de Govern.
3. Poden adquirir-se compromisos per despeses que s'hagin d'estendre a exercicis posteriors a aquell en què s'autoritzi, sempre que la seva execució s'iniciï en el propi exercici i tinguin per objecte finançar:
  - a) Inversions reals i transferències de capital.
  - b) Despeses en béns i serveis la contractació dels quals, sota les modalitats establertes en la Llei de contractació pública, no pugui ésser estipulada o resulti antieconòmica per un any.
  - c) Arrendaments de béns immobles.
  - d) Transferències corrents derivades de normes de rang de llei o de convenis o de contractes programa que emparin actuacions d'abast plurianual.
  - e) Financeres, derivades d'operacions d'endeutament
  - f) Actius financers.
4. El nombre d'exercicis als quals es poden aplicar les despeses esmentades a les lletres a), b), d) i f) de l'apartat anterior no ha d'ésser superior a cinc.
5. El límit màxim d'annualitats esmentat a l'apartat 4 d'aquest article el pot ampliar el Ple del Comú, o la Junta de Govern, si té la competència delegada, en funció de les necessitats que exigeixi el desenvolupament correcte dels contractes de concessió d'obres i dels contractes de concessió de serveis, sempre que el pressupost comunal n'estableixi els supòsits i la quantitat màxima per a l'exercici.
6. Les despeses plurianuals aprovades durant l'exercici són efectives a partir de llur incorporació en el pressupost de l'exercici següent. Això no obstant, quan l'ordinació corresponent ho especifiqui, es poden iniciar els projectes i les actuacions a què es refereixi l'ordinació si hi ha previstos prou crèdits en el pressupost en curs. Qualsevol modificació dels crèdits pressupostaris com a conseqüència de la inclusió de despeses plurianuals ha d'atenir-se a les disposicions dels articles 79 a 83, ambdós inclosos.
7. L'existència prèvia d'ordinacions de despeses plurianuals obliga a incloure els crèdits corresponents en elaborar el pressupost següent si tenen previstos terminis d'execució i afectació anuals d'imports. Altrament, en elaborar el pressupost, el Ple del Comú ha de determinar la quantitat atribuïda a cada exercici.
8. Els compromisos per a despeses plurianuals són objecte de comptabilització independent.

Secció cinquena. Execució de l'estat d'ingressos

Article 86. *Procediment administratiu de l'execució dels drets econòmics: fases*

L'execució de cada dret econòmic s'ha d'ajustar a les normes reguladores corresponents.

Secció sisena. Execució de l'estat de despeses

Article 87. *Procediment administratiu de l'execució de les despeses: fases*

La gestió del pressupost de despeses es realitza en les fases següents, la descripció i contingut de les quals s'estableix a la Llei general de les finances públiques:

- a) Proposta de despesa.
- b) Autorització.
- c) Compromís.

- d) Liquidació.
- e) Proposta de pagament.
- f) Ordenació del pagament.
- g) Pagament material o efectiu.

En la forma que estableixi l'ordinació corresponent, els comuns poden agrupar en un sol acte administratiu dues o més fases d'execució de l'estat de despeses.

Article 88. *Ordenació de despeses*

1. La facultat d'emetre propostes de despesa correspon als cònsols o als consellers, que les han de trametre al departament encarregat de les finances als efectes de fiscalització i comptabilització.
2. La competència per autoritzar despeses correspon als cònsols o al Ple del Comú, fins al límit quantitatiu que determini cada any el text articulat de l'ordinació del pressupost comunal.
3. Els òrgans gestors corresponents de l'Administració comunal han de trametre llurs compromisos de despesa i llurs liquidacions de despesa al departament encarregat de les finances, als efectes de fiscalització i comptabilització.
4. Els compromisos de despesa han d'anar acompanyats de la documentació o les referències adequades demostratives del compliment de les normes reguladores de la contractació.
5. Les liquidacions de despesa han d'anar acompanyades del certificat d'obra, factura o document justificatiu anàleg, inclosa la declaració de la persona responsable en el sentit d'haver-se executat l'obra, prestat el servei o rebut el subministrament o l'adquisició de conformitat.
6. El Ple del Comú pot aprovar els models de documentació necessària per al desplegament del procediment administratiu d'ordenació de despeses, d'acord amb criteris de màxima simplificació i de mínim cost burocràtic.

Article 89. *Ordenació de pagaments: pagaments en ferm i a justificar*

1. Un cop liquidada la despesa, els cònsols han de proposar el pagament de l'obligació. S'exceptuen del requisit previ de liquidació:
  - a) Els pagaments urgents, els quals, però, necessiten en qualsevol cas l'empara d'una autorització o un compromís de despesa i resolució dels cònsols, que ha de comunicar-se al departament encarregat de les finances.
  - b) Els pagaments a justificar als quals es refereix l'apartat 5 d'aquest article, que requereixen, però, l'autorització prèvia de la despesa corresponent.
2. L'ordenació de pagaments correspon al conseller encarregat de les finances, que pot delegar-la en un altre conseller. Això no obstant, si el conseller encarregat de les finances considera que l'assumpte a què el pagament es refereix té prou importància per justificar-ne el tràmit pot dur-lo a deliberació i acord del Ple del Comú. En tot cas, els cònsols poden reservar-se l'ordenació de tipus determinats de pagaments o de pagaments concrets.
3. Les ordres de pagament s'estenen a nom del creditor directe, llevat dels casos dels pagaments a justificar i dels supòsits d'endós, en què ho són a nom de l'endossatari i s'hi fa constar l'endossant.
4. L'ordenació de pagaments és en ferm com a norma general, i a justificar quan no es pot acompanyar de la documentació justificativa en el moment de la seva expedició. El text articulat de l'ordinació del pressupost comunal ha d'indicar els supòsits en què són admissibles els pagaments a justificar.
5. Els perceptors dels pagaments a justificar resten obligats a presentar la liquidació, amb els comprovants documentals oportuns, de les quantitats percebudes, en el termini màxim de tres mesos des de la data en

què es van rebre els fons, i en tot cas, abans del 15 de gener de l'exercici següent. Transcorregut aquest termini i un mes addicional sense haver-se presentat la liquidació s'incoa expedient contra els responsables.

6. En els casos que determini el text articulat de l'ordinació del pressupost comunal, les quantitats resultants de pagaments a justificar han d'ingressar-se en un compte bancari designat pel conseller encarregat de les finances i sota el control de la Intervenció comunal.

7. Per al pagament material cal, pel cap baix, la signatura del conseller encarregat de les finances o, per delegació seva, d'un altre conseller.

8. Els pagaments poden fer-se en efectiu metàl·lic, mitjançant documents acreditatius del pagament, xecs bancaris, transferències bancàries, podent-se fer també en compensació de drets econòmics pendents de cobrament que el comú tingui davant el mateix creditor, ja sigui d'ofici o a instància d'aquest.

Secció setena. Liquidació del pressupost comunal

Article 90. *Liquidació pressupostària: forma i abast*

1. El pressupost de cada exercici es liquida pel que fa a la recaptació de drets i al pagament de les obligacions el dia 31 de desembre de l'any natural corresponent, restant a càrrec de la tresoreria els ingressos i els pagaments pendents, segons les seves contraccions respectives.

2. Els comuns han de confeccionar la liquidació del seu pressupost abans del 31 de març de l'exercici següent.

3. L'aprovació de la liquidació del pressupost correspon al Ple del Comú, amb l'informe previ de la Intervenció.

4. Una vegada aprovades les liquidacions de cadascun dels pressupostos i dels estats financers de les societats públiques comunals s'ha de donar compte de les mateixes al Ple del Comú, en la primera sessió que aquest dugui a terme.

Article 91. *Liquidació del pressupost amb romanent de tresoreria negatiu*

1. En el cas de liquidació del pressupost amb romanent de tresoreria negatiu, el Ple del Comú ha de procedir, en la primera sessió que dugui a terme, a la reducció de despeses del nou pressupost per una quantia igual al dèficit produït. Aquesta reducció només es pot revocar per acord del Ple del Comú, a proposta del cònsol i amb l'informe previ de la Intervenció, quan l'execució normal del pressupost i la situació de la tresoreria ho permetin.

2. Si no és possible reduir despeses, es pot concertar una operació de crèdit per import equivalent al dèficit produït, sempre i quan es compleixin els requeriments establerts en el Títol III, Capítol Tercer d'aquesta Llei, sobre l'endeutament comunal.

3. En el cas de no adoptar-se cap de les mesures previstes en els apartats anteriors, el pressupost de l'exercici següent ha d'aprovar-se amb un superàvit inicial de quantia no inferior al dèficit produït en l'exercici anterior.

Article 92. *Operacions de tancament*

El conseller encarregat de les finances, amb l'acord previ del Ple del Consell del Comú, pot dictar cada any, abans de l'1 de desembre, les instruccions oportunes relatives al tancament dels pressupostos, sobretot als efectes de facilitar i homologar el compliment de les disposicions de l'article 71.

Secció vuitena. Control i fiscalització del pressupost

Article 93. *Finalitat i modalitats*

1. El control pressupostari té la finalitat de comprovar i verificar si l'execució dels pressupostos s'ajusta a les normes i els principis, jurídics o d'una altra naturalesa, que la regeixen, als objectius que es pretenen i a l'economicitat i eficiència de la despesa comunal.

2. El control pressupostari adopta les modalitats de control de legalitat, control d'oportunitat econòmica, control financer, control d'eficàcia i control polític, l'abast dels quals s'estableix als articles 94 a 100.

3. El Ple del Comú estableix mitjançant ordinació específica o bé a través de l'ordinació pressupostària i financera anual les normes que han de seguir-se en les funcions de control anteriors.

L'ordinació conté, entre altres, els procediments de control, la metodologia d'aplicació, els criteris d'actuació, els drets i deures del personal controlador i els destinataris dels informes de control.

Article 94. *Control de legalitat*

1. El control de legalitat té per objecte vetllar pel compliment de l'ordenament jurídic mitjançant la fiscalització de tots els actes, els documents i els expedients del comú i de les societats públiques participades per aquest amb incidència sobre les finances comunals, que determinin la liquidació de drets i obligacions de contingut econòmic, així com els ingressos i els pagaments que en derivin, i la recaptació i l'aplicació dels cabals.

2. Aquest control s'efectua a través de l'exercici de la funció interventora, que comprèn:

- a) La intervenció crítica o prèvia de tot acte, document o expedient susceptible de produir drets o obligacions de contingut econòmic o moviment de fons de valors.
- b) La intervenció formal i material del pagament.
- c) La intervenció i comprovació material de les inversions i de l'aplicació de les subvencions.

3. Si en l'exercici de la funció interventora l'òrgan interventor es manifesta en desacord amb el fons o amb la forma dels actes, documents o expedients examinats, ha de formular les seves objeccions per escrit abans de l'adopció de l'acord o resolució, posant-ho en coneixement de la Secretaria comunal. En el cas que els fets poguessin ser constitutius de delictes, són objecte de denúncia d'acord amb el que preveu el Codi de Procediment Penal.

4. Quan la disconformitat es refereixi al reconeixement o la liquidació de drets a favor del comú, l'oposició es formalitza en una nota d'objecció que en cap cas suspèn la tramitació de l'expedient.

Si l'objecció afecta la disposició de despeses, el reconeixement d'obligacions o l'ordenació de pagaments, en els supòsits següents i fins que no es solucioni l'objecció se suspèn la tramitació de l'expedient:

- a) Quan es basi en la insuficiència de crèdit o en una proposta de crèdit inadequada.
- b) Quan no hagin estat fiscalitzats els actes que van donar origen als pagaments.
- c) En els casos d'omissió en l'expedient de requisits o tràmits essencials.
- d) Quan l'objecció derivi de comprovacions materials d'obres, subministraments, adquisicions i serveis.

5. Quan l'òrgan a qui afecti l'objecció no hi estigui d'acord, correspon al cònsol resoldre la discrepància, i la seva resolució és executiva. Aquesta facultat no és pot delegar en cap cas.

No obstant l'establert en el paràgraf anterior, correspon al Ple del Comú la resolució de les discrepàncies quan es basin en insuficiència o inadequació de crèdit o es refereixin a obligacions o despeses l'aprovació de les quals sigui de la seva competència.

6. L'òrgan interventor eleva un informe al Ple del Comú de totes les resolucions adoptades pel cònsol contràries a les objeccions presentades, i també un resum de les principals anomalies detectades en matèria d'ingressos.

Article 95. *Fiscalització prèvia*

1. No estan sotmesos a intervenció prèvia les despeses de material no inventariable, els contractes menors ni els de caràcter periòdic i d'altres de tracte successiu, una vegada intervinguda la despesa corresponent al període inicial de l'acte o contracte del qual derivin o les modificacions d'aquells, ni tampoc altres despeses menors de 3.000,00 euros que d'acord amb la normativa vigent es facin efectius a través del sistema de bestretes de caixa fixa.

2. El Ple del Comú pot acordar, a proposta del cònsol i amb l'informe previ de l'òrgan interventor, que la intervenció prèvia es limiti a comprovar els aspectes següents:

a) Que hi hagi prou crèdit a la partida corresponent i que aquesta és l'adient d'acord amb la naturalesa de la despesa o obligació que es proposi contreure. En el cas de compromisos de despesa de caràcter plurianual, a més, s'ha de comprovar el que preveu l'article 85.

b) Que les obligacions o despeses es generen per òrgan competent.

c) Aquelles altres qüestions que per la seva transcendència en el procés de gestió, determini el Ple del Comú a proposta del cònsol. L'òrgan interventor pot formular les observacions complementàries que consideri convenients, sense que en cap cas tinguin efectes suspensius en la tramitació dels expedients corresponents.

3. Les obligacions o les despeses sotmeses a fiscalització limitada a les que es refereix l'apartat anterior han de ser objecte d'una altra intervenció amb posterioritat, exercida sobre una mostra representativa dels actes, documents o expedients, mitjançant tècniques de mostreig d'auditoria, per tal de verificar que s'ajusten a les disposicions aplicables en cada cas i determinar el grau de compliment de la legalitat en la gestió dels crèdits.

4. Els òrgans de control intern que realitzin les fiscalitzacions amb posterioritat han d'emetre un informe escrit amb totes les observacions i les conclusions pertinents. Aquest informe es tramet al Ple del Comú amb les observacions pertinents dels òrgans gestors.

5. Els comuns poden determinar, mitjançant acord del Ple, la substitució de la fiscalització prèvia de drets per la constància en comptabilitat i per actuacions de comprovació posteriors mitjançant tècniques de mostreig o auditoria.

Article 96. *Control d'oportunitat econòmica*

1. El control d'oportunitat econòmica té per finalitat:

a) Determinar, tant qualitativament com quantitativament, les conseqüències que la realització de determinades despeses tindria per a les finances comunals i l'execució normal del pressupost comunal, i singularment, l'estimació de les noves despeses que previsiblement es derivarien de la que és objecte del control.

b) Qualificar la incidència d'una determinada despesa sobre l'economia comunal i la situació conjuntural.

2. Aquest tipus de control s'efectua arran de la proposta de despesa i es formalitza, quan escau, mitjançant informe, en cada cas, de la Intervenció comunal, sense perjudici de l'informe anual que aquest ha de remetre anualment al Ple del Comú i al Tribunal de Comptes, en compliment de la normativa vigent en matèria de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal.

Article 97. *Control financer*

1. El control financer consisteix en comprovar el funcionament economicofinancer de les societats públiques participades per l'Administració comunal i de les entitats privades que reben subvencions, préstecs, avals i altres ajuts a càrrec del pressupost comunal.

Aquest control té per objecte informar sobre la presentació adequada de la informació financera, el compliment de les normes i directrius que siguin aplicables i el grau d'eficàcia i eficiència en la consecució dels objectius previstos.

2. El control financer és dirigit per la Intervenció comunal almenys una vegada a l'any, mitjançant procediments d'auditoria que substitueixen la fiscalització prèvia de les operacions corresponents i que se cenyeixen a la comprovació dels ingressos i els pagaments realitzats, la comprovació material de les existències i la verificació dels llibres de comptabilitat, balanços i comptes d'explotació i d'altres comptes i estats que siguin preceptius.

3. Com a resultat del control financer efectuat, la Intervenció comunal ha d'elaborar un informe global, escrit, amb totes les observacions i conclusions que se'n dedueixin. Aquest informe, juntament amb les

al·legacions que efectuïn les societats públiques i les entitats privades fiscalitzades, ha de remetre's al Ple del Comú, per al seu examen.

4. Addicionalment, d'acord amb el que preveu la normativa vigent en matèria de sostenibilitat de les finances públiques, la Intervenció comunal ha de remetre anualment al Ple del Comú i al Tribunal de Comptes un informe global sobre el control financer efectuat sobre les societats públiques participades.

Article 98. *Control d'eficàcia*

1. El control d'eficàcia té per objecte la comprovació periòdica del grau de compliment dels objectius dels programes inclosos al pressupost de l'exercici precedent, així com l'anàlisi dels costos de funcionament i del rendiment o utilitat dels serveis prestats pel comú, les obres i les adquisicions realitzades.

2. D'acord amb els requeriments establerts en la normativa vigent en matèria de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal, anualment la Intervenció comunal ha de remetre al Ple del Comú i al Tribunal de Comptes un informe global sobre l'exercici del control d'eficàcia que s'hagi realitzat sobre òrgans o departaments del comú o de les societats participades per l'Administració comunal.

Article 99. *Exercici de les funcions de control*

Les persones responsables de la funció interventora i les que es designin per dur a terme els controls financer i d'eficàcia exerceixen la seva funció amb plena independència i poden recollir tota la informació que considerin necessària, efectuar l'examen i la comprovació dels llibres, comptes i documents oportuns, verificar els arqueigs i recomptes, i sol·licitar de qui correspongui, quan la naturalesa de l'acte, document o expedient que hagi de ser intervingut ho requereixi, els informes tècnics i l'assessorament que estimin necessaris.

Article 100. *Control polític*

1. El control polític és exercit pel Ple del Comú sobre l'execució del pressupost comunal i el compliment de disposicions de naturalesa pressupostària.

2. Durant l'execució del pressupost comunal el control polític pot ser efectuat:

- a) Mitjançant precís i preguntes i interpel·lacions al Ple del Comú, mocions de censura i comissions d'investigació.
- b) Mitjançant l'examen dels estats d'execució del pressupost comunal i de les seves modificacions, i també dels moviments i de la situació de la tresoreria.

3. Després de la liquidació del pressupost comunal el control polític es realitza amb l'examen i l'aprovació, si escau, dels comptes comunals dintre els sis mesos següents a la seva presentació.

Capítol IV. Intervenció comunal

Article 101. *Naturalesa i abast*

La Intervenció comunal és el centre:

- a) Director de la comptabilitat administrativa del comú.
- b) Titular dels controls de legalitat, d'oportunitat econòmica i financer.
- c) Responsable de les funcions d'estudi, informe i assessorament que, d'acord amb l'ordenament jurídic, li siguin encomanades.

Article 102. *Organització*

1. La Intervenció comunal s'adscriu orgànicament a la comissió encarregada de les finances i la seva estructura orgànica l'estableix, a proposta de l'interventor comunal, el Ple del Comú, amb la conformitat prèvia del conseller encarregat de les finances.

2. L'interventor comunal és el cap de la Intervenció comunal. És lliurement nomenat i revocat pel Consell de Comú, a proposta dels cònsols, escoltat el conseller encarregat de les finances, sense perjudici de la possibilitat de dimissió o cessament, de conformitat amb el que estableixi la normativa en cada moment vigent.

És nomenat pel mandat comunal i roman en el càrrec fins a la realització d'un nou nomenament en el decurs dels tres primers mesos del mandat següent.

3. Els interventors comunals que prèviament a l'exercici d'aquest càrrec tinguin la condició de funcionaris o treballadors públics, tenen dret a sol·licitar l'excedència del seu lloc de treball previ amb reserva de plaça, d'acord amb els termes establerts en la Llei de la funció pública.

Article 103. Funcions

1. La Intervenció comunal gaudeix, per a l'exercici de les seves funcions, de plena autonomia i, tant l'interventor comunal com els interventors delegats han de ser atesos per qualsevol òrgan de l'Administració comunal a qui ho sol·licitin, en les demandes raonades que facin de dades, informes o documentació.

2. Com a centre director de la comptabilitat administrativa, correspon a la Intervenció comunal, l'exercici de les funcions següents:

- a) Fer el seguiment de les novetats que es produeixen en l'àmbit de la normativa comptable.
- b) Sotmetre a l'aprovació del Ple del Comú, a través de l'ordinació pressupostària i financera corresponent, les modificacions que requereixi el Pla marc per al sector públic estatal del Principat d'Andorra per tal d'ajustar-lo a l'estructura i al funcionament del comú.
- c) Garantir que el comú i les societats públiques participades per l'Administració comunal compleixen amb tots els requisits necessaris per tal que els comptes anuals consolidats recullen el que estableixin les normes comptables en cada moment.
- d) Revisar els registres comptables d'ingressos i despeses en totes les seves fases, que reflecteixin finalment els moviments de cabals públics de la tresoreria.
- e) Formar i redactar els comptes generals per presentar-los al Ple del Comú.
- f) Inspeccionar la comptabilitat de les societats públiques participades per l'Administració comunal, i també verificar la comptabilitat de les entitats obligades a presentar-la pel fet de rebre subvencions pressupostàries.
- g) Elaborar els comptes econòmics del sector públic dependent de l'Administració comunal.

3. Com a titular dels controls de legalitat, d'oportunitat econòmica i financer, corresponen a la Intervenció comunal les funcions següents:

- a) Fiscalitzar els actes, els documents i els expedients de l'Administració comunal, les entitats de dret públic i les societats públiques participades pel comú amb incidència sobre les finances comunals, d'acord amb l'article 94.
- b) Informar el Ple del Comú, quan escaigui, sobre l'oportunitat econòmica de les despeses, en els termes establerts per l'article 96.
- c) Dirigir les auditories que es realitzin als efectes del control financer regulat a l'article 97.

4. Corresponen a la Intervenció comunal les funcions d'estudi, informe i assessorament següents:

A) Amb relació al pressupost comunal i a la seva gestió:

- a) Col·laborar en l'elaboració del projecte si és requerida a aquest efecte.
- b) Verificar i autoritzar la liquidació dels pressupostos.
- c) Informar sobre les propostes d'endeutament, les autoritzacions al Ple del Comú d'avenços de fons i els projectes de crèdits extraordinaris, suplementos i transferències de crèdit.

- d) Interposar recursos, si escau, contra actes de gestió d'ingressos públics.
  - e) Conformar prèviament els actes, els documents o els recursos que produeixin obligacions i moviment de cabals públics, i especialment la devolució d'ingressos indeguts i la prescripció de drets i obligacions i, en general, vetllar pels interessos econòmics de l'Administració comunal.
  - f) Informar sobre els recursos presentats al comú, i que es refereixin a assumptes de naturalesa econòmicofinancera.
  - g) Informar del compliment dels límits d'endeutament establerts en la present Llei.
- B) Amb relació a la contractació d'obres, serveis, subministraments i adquisicions:
- a) Dictaminar sobre els projectes de contractes, plecs de clàusules i pressupostos d'obres, serveis i adquisicions de tota mena.
  - b) Formar part de les meses de contractació.
  - c) Informar sobre les propostes de resolució de contractes.
  - d) Fer observacions o objeccions a les actes de recepció i de comprovació de serveis, obres i adquisicions.
- C) Amb relació al personal:
- a) Informar prèviament sobre els concursos d'accés a la funció pública comunal i els contractes de personal.
  - b) Fiscalitzar les nòmines de personal.
- D) Amb relació al patrimoni, li correspon:
- a) Dirigir la formació i l'actualització de l'inventari patrimonial i autoritzar els inventaris de tota mena.
  - b) Informar les propostes d'alienació de béns i drets de qualsevol naturalesa.
- E) La resta de funcions d'estudi i assessorament que li encomani el Ple del Comú sempre que siguin compatibles amb les anteriors.

Capítol V. Comptabilitat pública

Article 104. *Principi general*

1. L'Administració comunal resta sotmesa al règim general de comptabilitat pública en els termes previstos a la Llei general de les finances públiques i en altres disposicions que es dictin sobre aquesta matèria.
2. La subjecció al règim de comptabilitat pública comporta l'obligació de retre compte de les operacions respectives, sigui quina sigui la seva naturalesa, al Ple del Comú.

Article 105. *Finalitats*

Les finalitats de la comptabilitat pública són:

- a) Enregistrar l'execució del pressupost comunal.
- b) Determinar els moviments i la situació de la tresoreria.
- c) Reflectir la composició, les variacions i la situació del patrimoni.
- d) Proporcionar les dades necessàries per a la formació i el retiment dels comptes comunals.
- e) Facilitar la informació adequada per a l'elaboració dels comptes econòmics del sector públic dependent del comú, recollits en el marc comptable que resulti d'aplicació al comú.
- f) Oferir la informació econòmica i financera necessària per a l'adopció de decisions polítiques i administratives.
- g) Proporcionar les dades necessàries per al càlcul i el seguiment del límit d'endeutament legalment establert.

Article 106. Organització

A la Intervenció comunal li correspon portar i desenvolupar la comptabilitat financera i el seguiment en termes financers de l'execució dels pressupostos d'acord amb les normes generals i les dictades pel Ple de Comú.

Article 107. Abast de la gestió comptable: comptes especials i comptes comunals

1. La gestió comptable es concreta i es formalitza de la manera següent:

- a) Gestió comptable d'ingressos, referida a les fases de liquidació i cobrament, com a resultat de la qual es forma el compte d'ingressos, estructurat en dues parts, una de gestió de l'estat d'ingressos i l'altra de drets de tresoreria.
- b) Gestió comptable de despeses, referida a les fases d'autorització, compromís, liquidació, ordenació de pagaments i pagaments efectius, com a resultat de la qual es forma el compte de despeses, estructurat en dues parts, una de gestió de l'estat de despeses, i l'altra de situació de les ordres de pagament pendents.
- c) Gestió comptable de tresoreria, referida a les operacions de cobraments i de pagaments, tant pressupostàries com extrapressupostàries, com a resultat de la qual es forma el compte de tresoreria, estructurat en tres parts: cobraments i pagaments de pressupost; operacions extrapressupostàries, i saldo o existència de tresoreria.
- d) Gestió comptable del patrimoni, referida als béns del patrimoni en començar l'exercici, a les adquisicions i alienacions que es realitzin durant el seu decurs i a la situació patrimonial existent en acabar el període, com a resultat de la qual es forma el compte de patrimoni.
- e) Gestió comptable de l'endeutament, referida a la situació de l'endeutament al principi i al final de l'exercici, com a resultat de la qual es forma el compte d'endeutament.
- f) Gestió comptable del romanent de tresoreria, referida a l'estat sobre la magnitud que s'obté per diferència, al tancament de l'exercici, entre els drets reconeguts nets pendents de cobrament a curt termini i els fons líquids menys les obligacions certes reconegudes netes pendents de pagament a curt termini. Els drets i les obligacions anteriorment indicats poden tenir l'origen tant en operacions pressupostàries com no pressupostàries. El romanent de tresoreria total distingeix la part que en resulta afectada, destinada a cobrir les denominades «despeses amb finançament afectat» en cas que hi hagi desviacions de finançament positives, i la part de romanent no afectat.

2. Els comptes especials anteriors s'apleguen i refonen en els comptes comunals, dels quals se n'elaboren dos cada any: el de l'Administració comunal i el de les societats participades per aquesta.

Article 108. Informació de la comptabilitat

El conseller encarregat de les finances ha de trametre al Ple del Comú, trimestralment i dintre del trimestre següent, una memòria explicativa de l'execució del pressupost de l'Administració comunal i de les seves modificacions, així com els moviments i la situació de la tresoreria. La mateixa comesa han de realitzar els directors de les entitats de dret públic participades pel comú respecte als pressupostos respectius.

Capítol VI. Tresoreria comunal**Article 109. Composició**

Constitueixen la tresoreria del comú tots els recursos financers, siguin diners, siguin valors o crèdits del comú tant per operacions pressupostàries com extrapressupostàries. Aquests recursos i les variacions que experimentin estan subjectes a fiscalització i han de ser enregistrats segons les normes de la comptabilitat pública.

Article 110. Organització i funcions

1. L'organització de la tresoreria comunal correspon al Ple del Comú, a proposta del conseller encarregat de les finances.

2. Són funcions encomanades a la tresoreria comunal:

- a) Recaptar els ingressos i pagar les obligacions de les finances comunals.
  - b) Centralitzar comptablement tots els cabals i valors generats per operacions pressupostàries i extra-pressupostàries, sense perjudici de l'existència material de caixes auxiliars.
  - c) Les altres funcions que derivin de les esmentades en els paràgrafs anteriors o que s'hi relacionin.
3. Les funcions de la tresoreria comunal poden ser realitzades a través d'entitats bancàries si ho acorda el Ple del Comú.

Capítol VII. Responsabilitats

Article 111. *Classes de responsabilitat*

1. Les accions i les omissions, tant intencionades com culposes, que ocasionen, directament o indirectament, perjudici econòmic a les finances comunals determinen l'exigència de responsabilitat civil, penal i administrativa, segons els casos.
2. La responsabilitat civil consisteix en el deure d'indemnitzar les finances comunals per raó dels danys i els perjudicis produïts per les accions o les omissions.
3. La responsabilitat penal deriva de la comissió de delictes majors o menors o de contravencions tipificades en el Codi penal i en perjudici de les finances comunals. La responsabilitat penal comporta sempre la civil.
4. La responsabilitat administrativa neix de la realització, per part de les persones al servei de les administracions comunals, d'accions o omissions i, especialment, en el capítol V del Codi de l'Administració.
5. S'exclouen del present capítol les infraccions tributàries regulades en altres lleis, sense perjudici, si és el cas, d'exigència de responsabilitat penal si, en ocasió de la infracció tributària, es comet un delicte major o menor o una contravenció tipificats en el Codi penal.
6. La responsabilitat en els supòsits de concurrència de responsables és mancomunada, llevat dels casos d'engany o frau, en què és solidària.

Article 112. *Accions i omissions productores d'especial responsabilitat civil i administrativa*

Són accions i omissions que impliquen una especial responsabilitat civil i administrativa envers les finances comunals:

- a) El descobert de comptes o la malversació que afecti l'haver de les finances comunals.
- b) L'incompliment, per part de càrrecs polítics o de personal funcionari o contractat, de les normes reguladores de la gestió, la inspecció, la recaptació i l'ingrés en la tresoreria del producte de drets econòmics de les finances comunals.
- c) L'autorització, el compromís o la liquidació de despeses i l'ordenació o la realització de pagaments sense crèdit pressupostari o amb crèdit insuficient, o infringint d'alguna manera les normes reguladores dels procediments administratius d'ordenació de despeses i de pagaments.
- d) La provocació de pagaments indeguts.
- e) La manca de justificació, en els terminis establerts, dels fons de les finances comunals.
- f) La inobservança, per part de l'interventor comunal o dels interventors delegats, mitjançant dol, culpa, negligència o ignorància inexcusable, del deure de salvar la seva actuació en l'expedient respectiu amb observació escrita sobre la il·legalitat o la improcedència de l'objecte de la fiscalització.
- g) Qualsevol altres actes o omissions que suposin incompliment de la Llei de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal, així com d'aquesta Llei i de les disposicions que la reglamenten o la despleguen.

Article 113. *Expedient de responsabilitat*

1. La responsabilitat derivada de les accions i les omissions a què es refereix l'article anterior i el Codi de l'Administració s'ha de dilucidar o aclarir mitjançant expedient administratiu, tramitat sempre amb audiència dels interessats i d'acord amb les normes del Codi de l'Administració.

2. L'acord d'incoació i la resolució de l'expedient administratiu, així com el nomenament d'instructor, corresponen al Ple del Comú, si la persona és funcionària o contractada d'entitat de dret públic comunal, i al conseller delegat de les finances si la persona és funcionària o contractada de l'Administració comunal.

Article 114. *Danys i perjudicis*

1. La resolució de l'expedient administratiu, àdhuc en els casos en què constitueix un tràmit previ a l'exigència de responsabilitat penal, s'ha de pronunciar sobre els danys i els perjudicis causats a les finances comunals, i els responsables tenen l'obligació d'indemnitzar per aquesta causa en els termes establerts en el Codi de l'Administració.

2. Les resolucions d'expedients administratius poden ser objecte de recurs.

Disposició addicional primera

La Llei del pressupost general de l'Estat pot modificar les bandes màximes i mínimes dels tipus de gravamen així com les quotes tributàries dels tributs.

Disposició addicional segona

Fins que no es desenvolupi una Llei específica sobre les contribucions especials, els comuns poden establir aquestes d'acord amb les disposicions previstes en el capítol tercer del títol segon d'aquesta Llei.

Disposició addicional tercera

Quan es produeixi un canvi de parròquia per part de l'obligat tributari, els tràmits administratius necessaris, tant de baixa com d'alta, es realitzen a través d'un únic comú, el qual en tot cas, està amb comunicació amb l'altre.

Reglamentàriament es determinen els terminis i les condicions per dur a terme aquest tràmit, així com el comú a través del qual es realitza.

Disposició derogatòria única

Queda derogada la Llei 10/2003, del 27 de juny, de les finances comunals.

Disposició final primera

En el termini màxim de 6 mesos des de l'entrada en vigor de la Llei, els Plens dels comuns aprovaran, mitjançant ordinació, les normes a seguir per a l'execució de les funcions de control a les que es fa esment a l'apartat 3 de l'article 93.

Disposició final segona

Aquesta Llei entrarà en vigor l'1 de gener de 2022

Casa de la Vall, 16 de desembre del 2021

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Emmanuel Macron
President de la República Francesa
Copríncep d'Andorra

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra